

בצילא דמהימנותא

בקודש פנימה • דברי תורה • שיחות קודש

פר' וארא • כב - כח טבת

תשפ"ד • שנה כ"ד • גליון טו (אלף רי"ג)

המשך הודעות לקראת ההתכנסות הכללית לכלל אנ"ש בארה"ק

בראשות כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

כפי שנבר פורסם, יתקיים בעזהשי"ת מעמד התכנסות היסטורית לכלל אנ"ש יחדיו

"רצונינו לעשות רצונך"

לחיוזוק וביצור המשך השמירה מנסיון כלי הטכנולוגיה.

השבוע התכנסו העסקנים שנתמנו ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א להיערך לקראת המעמד,

ונקבע מועד לקיום הכינוס ביום שני פרשת משפטים כ"ו שבט הבעל"ט.

בירושלים, גלילה - הבה"ח מורנו יעקב (ב"ר נחמן) וורובל נ"י מפעיה"ק. כל התפילה ואמירת הסליחות עברו מתוך התעוררות רבתי ובבכיות נוראות. מיד לאחר הסליחות התפללו תפילת מעריב, לפני העמוד התפלל - הגבאי הרה"ח ר' שלמה צבי טובי מפעיה"ק. אח"כ עלה מרן שליט"א לביתו לאויספאסטין.

יום שישי פר' שמות כ"ד טבת

בשעה 6.00 נכנס מרן שליט"א להיכל המתיבתא לאמירת כל ספר תהלים כנהוג בחצרות קדשנו בימי השובבי"ם, לפני העמוד עבר הרה"ח ר' אליעזר דיקשטיין מפעיה"ק. אחר תפילת שחרית נערך שמחת הברית לבן הרב שמעון אלעזר קניג מפעיה"ק (ב"ר שמשון מביתר, וחהג"ר יצחק שימון מפעיה"ק).

שב"ק פר' שמות כ"ה טבת

קבלת שבת התפלל לפני העמוד - הר"ר יקותיאל יהודה (ב"ר אלכסנדר) בריכטא מפעיה"ק.

בזמירות בשוה"ט התכבדו, כל מקדש - הרה"ח ר' יחזקאל מרמורשטיין מפעיה"ק, מה ידידות - הרה"ח

ליל רביעי פר' שמות כ"ב טבת

אחר תפילת ערבית בשעת ליל מאוחרת בחזרתו משפאציר, עבר מרן שליט"א ליד 'היכל התורה' דישיבתנו, שם ישב באותה עת הגאון המקובל רבי יעקב עדס שליט"א, מרן שליט"א דרש בשלום אביו הגאון הגדול רבי יעקב עדס שליט"א ראש ישיבת קול יעקב, ושוחח עמו מרן משך כמחצית השעה (תוכן השיחה יבוא א"ה).

יום רביעי פר' שמות כ"ב טבת

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה צבי אריה נ"י בן הר"ר יצחק אייזיק קלוגר מצפת עיה"ק (ב"ר אברהם מב"ב).

יום חמישי פר' שמות כ"ג טבת

אחה"צ נכנס מרן שליט"א להיכל המתיבתא, לתפילת מנחה וסדר הסליחות לימי השובבי"ם. לפני העמוד ניגש הרה"ג רבי מאיר משולם שליט"א בן כ"ק מרן שליט"א, בעליות התכבדו, כהן - הר"ר ישראל אהרן כהן מפעיה"ק, לוי - הרב משולם פייש לוי משגיח בישיבה"ק, שלישי - מרן שליט"א, הגבה - הרה"ג ר' יעקב יוסף שטייגר שליט"א מראשי כולל מבצר התורה

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר משה בן מוה"ר שמואל רפאל רייך ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

ר' בן ציון לוק מפעיה"ק.

בברכת המזון על הכוס התכבד - הגה"צ אב"ד קהלתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א. שבע ברכות (לחתן החבר חיים פסח נ"י ב"ר אשר אנשיל רייכמן מירושלים, עם בה"ר חיים יעקב לוי משגיח בישיבה"ק, ולחתן מורנו דוד יעקב נ"י בן הג"ר אלעזר שימון מפעיה"ק, עם בהג"ר

שמואל מרמורשטיין מפעיה"ק) - בירך מרן שליט"א. אח"כ נערך שמחת השלום זכר לרגל הולדת הבן להר"ר מנחם מענדל גוטליב מפעיה"ק (ב"ר אריה זנויל מב"ב, וח"ר גבריאל שנק מפעיה"ק), ולהר"ר דוד ליברמן מפעיה"ק (ב"ר יהושע מאלעד, וח"ר דוב משה ישכיל מפעיה"ק). ועברו הקהל לקבל פירות.

תוכן הפלפול שאמר כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט ליל שב"ק העעל"ט

בנבואת משה אמת ונבואתו אמת.

[יש לכאר דבריו כי גם לאהרן נתגלה השכינה להורות לו כי משה נשתלח מאת המקום, כמאה"כ (ד, טו) הלא אהרן אחיך וכו' ודברת אליו וכו' ואנכי אהיה עם פיך ועם פיו והוריתי אתכם וגו', שגם לאהרן יתגלה השי"ת להורות לו, שוב הראוני דכ"כ בפ' ר"א בן הרמב"ם. ויש להביא סמוכין לכל האמור מלשון המכילתא דרשב"י, דמשרע"ה אמר להשי"ת אין שליחות זו יפה אלא בב' בנ"א כאחד, שנא' טובים השנים מן האחד, ואומר על פי שנים עדים יקום דבר וכו', והשיב הקב"ה שאהרן ילך עמו שכבר שרתה עליו רוה"ק, והוא יוצא ומשמר לך בשבילי].

ואולם הרי גם על אהרן יוכלו לערער ולומר שאינו נאמן כפי שיאמרו על מרע"ה, אלא דכגמ' קידושין (דף מ"ג ע"א) אמר רבא אמר רב נחמן אמר לשנים צאו וקדשו לי את האשה, הן הן שלוחיו הן הן עדיו, וכן בגירושין וכן בדיני ממונות. וזה כהא דתנינן במשנה בכתובות (דף כ' ע"ב) זה אומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של חברי, וזה אומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של חברי הרי אלו נאמנין. ופרש"י דנאמנין דהרי איכא תרי סהדי דמסהדי אכל כתב וכתב. וכמו"כ בשולח שני שלוחים לקדש או לגרש דכל אחד נעשה עד על חברו, לכן כאשר נצטרף אהרן אל משה היו נאמנין כי באים בשליחותו ית"ש, כי כל אחד העיד על רעהו שמאת ה' נשתלח. [הגם דיש לפלפל בדבריו, דהגמ' בקידושין שם מיירי בענין דשני העדים מעידין על

בפרשתן (ה, ד) ויאמר אליהם מלך מצרים למה משה ואהרן תפריעו את העם ממעשיו וגו', ובמדרש (פ"ה ט"ז) מהו למה, אמר להם אתם למה ודבריכם למה אם כן לכו לסבלותיכם, אריב"ל שבטו של לוי היה פנוי מעבודת פרך, ואין לו מובן, וכבר עמד בזה בפרשת דרכים (דרוש ד') עי"ש מש"כ בזה דברים נפלאים.

ואפ"ל בדרך דרוש, בהקדם מש"כ בספר אמר שמואל (בפרשתן) לכאר דברי המדרש הללו, עפי"מ שכתב הרמב"ם (פ"ח מיסוה"ת ה"ב) על מה שנא' למשה בתחילת נבואתו כשיעשה את האותות לעיני ישראל ושמעו לקולך, וז"ל, ידע משה רבינו שהמאמין על פי האותות יש בלבו דופי ומהרהר ומחשב, והיה נשמט מלידך ואמר והן לא יאמינו לי.

ובספר שעת הכושר (דרוש ב' לשבה"ג) האריך בדברי הרמב"ם הללו שמבואר מדבריו דהטעם שהיה משה רבינו ע"ה מסרב לבלתי לכת בשליחותו של מקום, כאמז"ל (ויק"ר, פי"א ס"ו) אמר רב שמואל בר נחמן כל שבעת ימי הסנה היה הקב"ה מפתה את משה שילך בשליחותו למצרים הה"ד (שמות ד) גם מתמול גם משלשום גם מאז דברך אל עבדך, כי מרע"ה חשש פן יאמרו בני ישראל דלא נראה אליך ה', והאותות אינם כדאים לסמוך עליהם באמרם מעשה כשפים הם, וכעין מה שאמרו לו המצרים תבן אתה מכנים לעפרים (רש"י להלן ז, כב), על כן צירף השי"ת שילך עמו גם אהרן שיעיד עליו כי הוא שליח נאמן, למען יאמינו

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר נתן אריה ליב בן מוה"ר אלימלך הלוי בלומענבערג ז"ל

תנצבה.

הרי דמש"ה הרג מרע"ה את המצרי משום דנתחייב בדין כיון שכבר יצאו מכלל ב"נ, אבל אי היה דינם כב"נ לא היה רשאי להרגו.

והנה אי' במדרש (עי' ילקוט רמז רל"ח) עה"פ והמים להם חומה מלמד שירד ס"מ ואמר רבש"ע לא עבדו ע"ז ישראל במצרים ואתה עושה להם נסים, והיה משמיע קולו לשר של ים ונתמלא חימה עליהם וביקש לטובען, מיד השיב לו הקב"ה שוטה שבעולם וכי לדעתם עבדוהו, לא עבדוהו אלא מתוך שעבוד ומתוך טירוף הדעת, ואתה דן שוגג כמזיד ואונס כרצון וכו', וכתב הפרשת דרכים (שם) דהא דאהני להו אמתלא זו לפטרם מטעם שהיו שוגגין ניחא רק אם היה דינם כישראל, אבל אם היה עדיין דינם כב"נ לא אהני להו, דהרי גוי חייב אף בשוגג כמ"ש רש"י במכות (דף ט' ע"א) עי"ש.

והנה הא דשבט לוי לא נשתעבדו במצרים, כתב בפרשת דרכים (דרוש ד' ד"ה עוד אפ"ל) דהטעם לזה הוא משום דהשעבוד היה כדי שיזכו בירושת הארץ, כאמז"ל והובא ברש"י עה"פ (בראשית לו, ז) וילך אל ארץ מפני יעקב אחיו, שאמר עשיו אין לי חלק לא במתנת הארץ ולא בפרעון שטר חוב הגלות, וכן אי' במד' (שמו"ד פ"ה כ"ב) מפני מה נשתעבדו ישראל בשביל שנא' כמה אדע כי אירשנה וכו' ועל כן נאמר ידוע תדע כי גר יהיה זרעך, וכיוצא"ב אחז"ל דכיון דשאל אברהם (בראשית טו, ה) כמה אדע כי אירשנה, בגין כך נגזר שילכו זרעו בגלות, וכמ"ש שמואל בגמ' נדרים (דף ל"ב ע"א) דנענש אברהם ונשתעבדו בניו למצרים ר"י שנה מפני שהפריו על מדותיו של הקב"ה שנאמר כמה אדע עי"ש, [וכן נאמר (שמות ו, ו-ח) לכן אמור לבני ישראל אני ה' והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים וגו' ולקחתי אתכם לי לעם וגו', והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אותה לאברהם ליצחק וליעקב ונתתי אותה לכם מורשה אני ה'], ועל כן שבט לוי שלא היה להם נחלה בארץ לא הוצרכו להשתעבד במצרים (וכ"כ בגור אריה סוף פרשת).

ואמנם דב"ז ניחא רק אר"י כבר היתה מוחזקת לאבותינו, דאז י"ל כאמור דכיון שאברהם זכה במתנת הארץ, ובגין אמירתו כמה אדע נגזר על זרעו גלות, לפי"ז שפיר י"ל דרק ע"י שפרעו חובת

המעשה, דאין צורך להעיד על העדים עצמם בזה אמרינן הן הן שלוחיו הן הן עדי, אבל בגמ' כתובות מיירי לענין קיום השטר דצריך לקיימו בב' עדים, בכה"ג אמרינן דנאמנין כיון דאיכא תרי סהדי על כל חתימה, אבל כשנוגע לנאמנות העד עצמו, צריך ב' עדים שיעידו עליו ולא סגי בעד נוסף להעיד עליו, ודו"ק].

ובספר אמר שמואל שם עורר, דאכתי היאך היו אהרן ומשה נאמנין זע"ז הרי אחים היו דפסולים להעיד זע"ז. וכתב לבאר בדרך אחר, דמה שלא רצה משה ללכת למצרים, כי אמר שלא יקבלו עדותו לומר כי נגלה אליו השי"ת לבשר שיגאלו, דיערערו עליו כי הוא פסול להעיד יען כי הרג את המצרי, והעובר על אחת מן המצוות שחייבים עליהם מיתת בי"ד פסול לעדות כמ"ש הרמב"ם (בפ"י מהל' עדות ה"ב), והטור ושו"ע (חו"מ סי' ל"ד ס"ד). [וזה ע"ד שכתבו בספרי קמאי דמש"הלא נכנס מרע"ה לארץ משום שהרג את המצרי, ומקור הדברים בהקדמת הוהר (דף ו' ע"ב) הוא הכה את איש מצרי וכו' ומאן איהו משה וכו', א"ל קוב"ה משה לא יהיבת לך מטה דילי להאי וכו', על ההיא חובא דמחא בההוא מטה מת ולא עאל לארעא קדישא].

לכך א"ל הקב"ה לאהרן שילך ויעיד על דברי השי"ת ובכך יקבלו ממנו, וזש"ה (שמות ד, יד) הלא אהרן אחיך הלוי וכו' ודיבר הוא לך אל העם וכו', וכן במצרים כתיב (שם פסוק כט) וילך משה ואהרן ויאספו את כל זקני ישראל וידבר אהרן את כל הדברים אשר דיבר ה' אל משה וגו', דכל דבר השליחות לבני ישראל נעשה ע"י אהרן, שכן על עדותו לא היה פקפוק.

אלא דרב"ז הוא דוקא אם חטא משה בהריגת המצרי, אבל אם המצרי היה חייב מיתה בדין לא חטא משה כמה שהרגו, וזה תליא כמה שדנו קמאי אם קודם מתן תורה היה דינם כישראל, דהנה בפרשת דרכים (דרוש א') כתב להוכיח דגם לפני מתן תורה היה להם דין ישראל, מהא דאי' בסנהדרין (דף נ"ח ע"ב) אמר רבי חנינא גוי שהכה את ישראל חייב מיתה שנא' ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי, ואם איתא דלא יצאו מכלל בני נח כי אם להחמיר איך הותר למשה להרוג את המצרי דב"נ שהכה לב"נ אינו מתחייב מיתה עי"ש,

שמים, וכתב הרדב"ז דאין נהרגין בב"ד אלא על שבע מצוות עי"ש. ואולם ברמב"ן (בראשית לה, יג) משמע דבי"ד ממיתין אותו כשהכה ישראל, דכתב בהא דב"נ נצטוו על הדינין, דהיינו שנצטוו על דיני גניבה ואונאה וכו' ואבות נזיקין וחובל בחבירו ודיני מלוה ולוה ודיני מקח וממכר, וכיוצא בהן כענין הדינין שנצטוו ישראל, ונהרג עליהן אם גנב ועשק או אנס ופיתה בתו של חבירו, או שהדליק גדישו וחבל בו וכיוצא ב'וכו' עי"ש. הרי שגם בהכהו וחבל הוא בכלל הדינים של ב"נ וחייב מיתה עליהן, [ויל"פ דס"ל להרמב"ן דבהכה לישראל חמור טובא דגם בלא חבל חייב מיתה, ובהכה לגוי אינו חייב מיתה אלא בחבל, ודו"ק].

וי"ל דהרמב"ם דס"ל שאינו נהרג בב"ד אזיל לשיטתו דמה שנצטוו על הדינין היינו רק על ו' מצוות דידהו, כמ"ש (פ"ט ממלכים הי"ד והביאו ברמב"ן שם) כיצד מצווין הן על הדינין, חייבין להושיב דינין ושופטים בכל פלך ופלך לדון בשש מצוות אלו וכו', אבל אין דיני נזקי האדם בכלל הדין ליהרג עליהן, לכן ס"ל שאינו נהרג על ההכאה כיון שלא נמנה בחשבון הז' מצוות.

עד"ז יש לבאר מה דפליגי במדרש (שמו"ר פ"א ס' כ"ט) דא' שם לגבי מה שהרג משה את המצרי, במה הרגו ר' אביתר אמר הכהו באגרופ, וי"א מגריפה של טיט נטל והוציא את מוחו, רבנן אמרי הזכיר עליו את השם והרגו שנאמר הלהרגני אתה אומר. דנחלקו בכך דלר' אביתר ולי"א ס"ל דעכו"ם המכה חייב מיתה בידי אדם, ולכן מרע"ה הרגו בידי, ורבנן ס"ל כהרמב"ם דחייב מיתה רק ביד"ש לכך הרגו בשם, ובוה מובן מה דא' במדרש (שם סל"ג) דנמלך עם המלאכים עי"ש, דכיון שעונשו בידי שמים חקר לדעת אם בפמליא של מעלה מסכימים להרגו.

ויל"פ עוד, לפימ"ש בשו"ת הלכות קטנות (ח"ב ס' צ"ח) דההורג עי"ש שם אפשר כיון דכדיבורו עביד מעשה הו"ל כזורק חץ להרגו ונידון כרוצח עי"ש, לפי"ז מה דא' דהרגו בשם ס"ל דמיתתו בידי ביה"ד, וי"ל דבכך נחלקו הרמב"ם והרמב"ן אם ב"נ המכה את ישראל חייב מיתה בי"ד או רק מיתה ביד"ש, דפליגי אם ההורג עי"ש שם דינו כהורג בידי, דהרמב"ן ס"ל דהוי כהרגו בידי, וממילא ילפינן

הגלות הגיע להם לקבל ירושת האבות לזכות באר"י, ולפיכך שבט לוי שלא קבלו חלק בארץ נפטרו מהגלות. אבל אי אר"י לא היתה מוחזקת לאבותינו, א"כ אין ענין ירושת הארץ לשעבוד מצרים, וצ"ל דגלות מצרים היתה בגין מכירת יוסף כדאמרו חז"ל בשבת (דף י' ע"ב) שבשביל שני סלעים מילת נתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים, ובכן היה ראוי שגם שבט לוי ישתעבדו, ואדרבה הרי שבט לוי נטלו חלק בראש במכירתו, וכאמור ויאמרו איש אל אחיו לכו ונהרגו, והיינו שמעון ולוי כדא' (עי' רש"י בפר' ויחי, מט, ה).

ודב"ז אם אר"י כבר היתה מוחזקת לאבותינו, כתב בפרשת דרכים שם דתליא אם היה להאבות דין ישראל או דין ב"נ, דהא אברהם אבינו קנה את הארץ בחזקה, ומבואר ברמב"ם (פ"א מהל' זכיה ומתנה הי"ד) שאין גוי קונה בחזקה, לכן אי לא יצאו מכלל ב"נ לא קנה אברהם את הארץ, עי"ש.

ובכן יבואר דברי המדרש דא"ל פרעה אתה למה ודבריכם למה לכו לסבלותיכם, דכונתו היתה שלא לשלח את ישראל מארצו וגם שלא להניח את שבט לוי פנוי מעבודה, לכן אמר אתם למה כלומר למה כאתם אתם גם שניכם, הרי היה יכול לכא משה לכדו, אלא לאו משום שמושה פסול לעדות כי הרג את המצרי שלא כדין, והיינו דלא הוי בכלל עכו"ם שהכה את ישראל, הרי שגם לדעתכם עדיין אתם נידונים כדין ב"נ, מעתה ודבריכם למה כלומר באיזה דין אתם רוצים להוציא את ישראל ממצרים, מאחר שדינם כב"נ א"כ אין לפטרם על חטא ע"ז בטענת שוגג. ותו דכפי דבריכם לכו לסבלותיכם, דכיון דדין ב"נ יש לכם א"כ לא קנה אברהם אבינו את הארץ בחזקה, וכיון דאינה מירושת אבות לא שייך לומר דשבט לוי לא נשתעבדו מחמת דלא קבלו חלק בארץ, וא"כ גם אתם שאתם משבט לוי חייבים להשתעבד בעבודת עבד, עכתו"ד עי"ש שהאריך בזה בדברים נחמדים.

*

ע"פ דרכו י"ל עוד, בהקדם מ"ש כ"ק אאמו"ר זצ"ל"ה (דרוש לפרשתן תשל"ט) בהא דפסק הרמב"ם (פ"י ממלכים ה"ו) דעכו"ם שהכה ישראל אפילו חבל בו אע"פ שהוא חייב מיתה אינו נהרג, וברדב"ז ובכס"מ דמ"ש אע"פ שחייב מיתה היינו מיתה בידי

המצרי לחייבו בידי אדם, כפי שהרגו משה, ודו"ק. נקדים מש"כ המפו' לתרץ דמש"ה יצאו בניי ממצרים בטרם שהשלימו גזירת הגלות ד' מאות שנה, במצרים, כי חשבון הגלות התחיל מלידת יצחק דמשעה שנולד היה ראוי ליקרא כי גר יהיה זרעך (עי' רש"י בראשית טו, יג), והוא ממדרש שוח"ט (תהילים י"ח) א"ר שמואל לפי שהיה הקב"ה מפתה את משה כל שבעת ימי הסנה שילך בשליחותו וכו', אמר להקב"ה רבון העולם כבר חשבתי מה שאמרת לאברהם אבינו בין הבתרים ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה, ועדיין לא נשלמו ולא עשו שם אלא מאתים ועשר, א"ל הקב"ה לא כמו שאתה מחשב לעצמך, שמיום שנולד יצחק הקדמתי להם הקץ ודלגתי אותו וכו' וכבר נשלם עי"ש.

אלא דדב"ז ניהא רק אם אר"י עדיין לא היתה מוחזקת לאבותינו, דאז שפיר קרינן ביה באותו זמן כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם, אבל אם אר"י כבר היתה מוחזקת לאבותינו, ליכא למימר שמאותו שעה התחיל גזירת הגלות, דהרי היו בארצם שלהם וכמ"ש המפו'.

והנה ביושב אהלים (פר' וארא דף קל"ג ע"א) הביא בשם המפו', דאברהם אבינו קנה את הארץ מדין הבטה בהפקר, כדכתיב (בראשית יג, יד-טו) שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צפנה ונגבה וקדמה וימה, כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתנה ולזרעך עד עולם, ויל"פ דהשי"ת אמר לאברהם אבינו שיקנה את הארץ בהבטה דהקב"ה הפקיע את הארץ מיד אוה"ע והו"ל הפקר, ושוב זכה בה אברהם אבינו בהבטה, עי"ש, והנה בגמ' ב"מ (דף ק"ח ע"א) דהבטה בהפקר תנאי הוא, נמצא לפי"ז דבכך תליא אם אברהם אבינו קנה את הארץ ומוחזקת לנו מאבותינו, דלמ"ד דהבטה בהפקר קונה שפיר קנה אברהם אבינו את הארץ, ולמ"ד דהבטה אינה קונה לא זכה אברהם אבינו בארץ.

וכתב שם, דהא דמהני הבטה לקנות בה הגם שלא עשה מאומה, היינו דכיון שהשית מחשבתו ורצונו לזכות בדבר זה סגי בכך לקנותו שיכנס לרשותו ונעשה שלו, וזה סברת המ"ד דהבטה בהפקר קונה דס"ל דמחשבה כמעשה, ומ"ד דהבטה בהפקר אינו קונה ס"ל דבעינן מעשה גמור דמחשבה לא הוי כמעשה, נמצא דאי אזלינן בתר

ממשה שהרגו משה ע"י משה דחייב מיתה בידי אדם, והרמב"ם ס"ל שאינו נידון כהריגה בידי אדם אלא כמיתה ביד"ש, ולכן יליף מינה רק לענין חיוב מיתה ביד"ש.

ויומתק בזה לפרש מאה"כ (שמות ב, יד) ויאמר מי שמך לאיש שר ושופט עלינו הלהרגני אתה אומר כאשר הרגת את המצרי וגו', דנתכוין לומר הלהרגני אתה אומר דייקא, היינו שכשם שהרגת את המצרי באמירה בשם המפורש, ולא הרגתו בידיים כיון שלא נתחייב רק על הצער, ומכח דין זה ג"כ אתה בא עלי לדון אותי על שציערתי את חברי, וע"ז טען כנגד משה דאין לך רשות לעשות כן, כיון שאינך רוצה לדוני רק בדיני שמים, א"כ א"א לך להרוג בשם כיון שזה נחשב כדיני אדם, וממילא בעינן לדון כן ע"פ בית דין, וע"ז התרים לומר ורמו לו מי שמך לשר ושופט דייקא, היינו שאינו ראוי לחייב אותו מכח שנתחייבו על הדינים כדעת הרמב"ן, כיון שלא נתמנית לדון אותי, ודו"ק, עכתו"ד עי"ש.

וע"ד פלפול י"ל דדב"ז אם ההורג ע"י שם הו"ל כעושה בידיים וכזורק חץ, תליא בפלוגתת הראשונים לגבי חיוב נזיקין משום דינא דגרמי אם הוא מה"ת, דהתוס' בב"ב (דף כ"ב ע"ב ד"ה זאת) ס"ל שאינו דין תורה אלא מדרבנן הוא דחייבוהו, אבל שיטת הרמב"ן (קונ' דינא דגרמי) שחיובו מה"ת, דאי נימא שהמזיק ע"י גרמי אינו חייב בתשלומין מה"ת, א"כ גם כשהרג ע"י שם לא נחשב כשופך דמים, משא"כ אי חיוב בדינא דגרמי מה"ת דנחשב כמעשה, א"כ גם ההורג ע"י שם הו"ל כהורג את הנפש. ועיין בגמ' סנהדרין (דף ע"ז ע"א) דמצמצם שהוא גרמא לענין מיתה חמירא טפי מנזיקין, דבמיתה איכא קרא לחייבו כדכתיב או באיבה לרבות המצמצם, ועי"ש בתוס' (ד"ה בנזיקין), מעתה י"ל דאי חיוב גרמא הוי מה"ת אפי' בנזיקין מכ"ש דכ"ה לענין מיתה, ולכן גם ההורג ע"י שם חייב מיתה, אבל אי חיוב גרמא בנזיקין אינו אלא מדרבנן אפ"ל דגם לענין מיתה אין חיובו מה"ת, ודו"ק.

וא"ש דהרמב"ן דס"ל שב"ג המכה את חברו חייב מיתה בידי אדם, קאי בזה לשיטתו דס"ל דחיוב גרמי מה"ת, ולכן גם ההורג ע"י שם הוי כהריגה בידיים, וא"כ נפק"ל מהריגת משה את

דיינים (סי' ז') קטן פסול לדון, וי"א שאינו ראוי לדון עד שיהיה בן י"ח שנה והביא ב' שערות מהא דאמר שמואל (שבת דף ג' ע"א) שכל דין שדן יאשיהו מבן שמונה שנים עד בן י"ח החזיר לבעליו, אבל בירושלמי מוכח דמן י"ג שנה ומעלה ראוי לדון ואפי' לא הביא שתי שערות עכ"ל, והב"ח שם כתב תימה דכגמ' לא אשכחן דקאמר דפסול לדון, גם הרמב"ם לא כתב לגבי דין קטן כלום, ואיכא למישמע מתוך מ"ש (עדות פ"ט ה"ז) דקטנים פסולים לעדות מה"ת שנא' בעדים (דברים י"ב, ז') ועמדו שני האנשים דדוקא בעדות דגלי קרא אבל לדון כשר, וי"ל דס"ל לרבינו מדכתבו התוס' (ב"ק דף ט"ו ע"א ד"ה אשר) דאשה פסולה לדון מהא דתנן כל הכשר לדון כשר להעיד ואשה פסולה להעיד, משם נמי מוכח בקטן מדפסול להעיד פסול לדון וכו' וסברת י"א דאינו ראוי לדון עד שיהא בן י"ח וכו' טעמו דבי"ח שנה כבר הגיע לרביע שניו ושכלו שלם לירד לעמקו של דין לזכות ולחובה ומטעם זה אחז"ל (אבות פ"ה מכ"א) בן י"ח לחופה, אבל לגבי עדות דאינו מעיד אלא מה שראה ושמע סגי בי"ג שנה והביא שתי שערות.

ואמנם גם להירושלמי דבן י"ג כשר לדון היינו דיני ממונות, אבל לגבי דיני נפשות בפרישה שם מהירושלמי דבעי שיהא בן כ' שנה ושיהא לו שתי שערות עי"ש, ומעתה יל"ע האיך דן משה את המצרי להריגה הרי באותו שעה עדיין לא היה בן עשרים שנה, כמ"ש הרמב"ן בפרשתן (ב, כג) וז"ל, ויגדל משה ויצא אל אחיו שהיה זה מיד כאשר גדל ועמד על דעתו וכו' והנה היה כבן שתים עשרה שנה כאשר הזכירו רבותינו ועכ"פ לא הגיע לעשרים, עכ"ל.

ובמדרש תנחומא (בפרשתן סו"פ ח') שבשעה שנצו אותן שני אנשים עבריים א"ל אחד מהם מי שמך לאיש ועדיין אין אתה איש מלמד שהיה פחות מבן עשרים, ועפי"ז יל"פ הא דאי' עוד במד"ת (שם פר' י') ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים וגו' ויאמר מי שמך לאיש ועדיין אין אתה איש ועודך נער ותרצה להיות שר ושופט עלינו, ע"כ, שזוה גופא היה טענתם נגדו באמרם דלא שייך ביה הא דבי"ד מכין ועונשין וכו' כי עדיין אינו ראוי להיות דיין ושופט כיון שאינו

מחשבה והבטה בהפקר קונה, אהני ראיית אברהם וזכה בקנין הארץ, אבל אי לא אזלינן בתר מחשבה הבטה בהפקר אינו קונה לא זכה אברהם בארץ, עי"ש מש"כ בזה לדרכו.

עוד נקדים מ"ש בתוספות חדשים (על המשניות ריש מס' אבות) בשם רבה"ק הקדושת לוי זי"ע דלכך רבי מאיר הוא דדן דינא דגרמי (ב"ק דף ק' ע"א), כי הוא היה מבחי' עולם המחשבה, ומיהי"ט ס"ל דמחשבה מוציא מכלל מעשה, לכך דן דינא דגרמי אע"פ דלא עביד מעשה משום דאזלינן כפי המחשבה עי"ש, מבואר דאי אזלינן בתר מחשבה דנינן דינא דגרמי.

מעתה יבואר דז"ש פרעה למשה ואהרן, אתם למה רצ"ל למה באתם שניכם, אלא דמשה לבדו לא היה יכול לבוא כי הוא פסול לעדות כי הרג את המצרי שלא כדון, דאע"פ שהרגו רק בגרמי עי"ש ולא עשה בו מעשה, מ"מ נחשב לו כאילו הרגו בידיים, דגרמי בנזקין חייב מה"ת וטעמא כיון דאזלינן בתר המחשבה, מעתה לפי"ז שפיר קנה א"א את הארץ בהבטה בלבד, וכיון שכבר נקנה להם הארץ א"כ אין לחשוב שנות הגלות מלידת יצחק, וממילא דעדיין לא נשלם גזירת הגלות, וא"כ דבריכם למה, היאך אתם אומרים להוציא את בני ממצרים בטרם הזמן, וכמו"כ כיון דגרמא בנזקין חייב א"כ כשהשליכו שמעון ולוי את יוסף לבור נו"ע נתחייבו מדין גרמא, וראוי לשבט לוי להיענש בשעבוד מצרים, א"כ לבו לסבלותיכם ודו"ק.

*

ויתכן עוד בזה, עפי"ד אאדמו"ר זצ"ל"ה (פר' תצוה תשמ"א, דב"ת תשנ"א גליון כ"ז) שהאריך להצדיק את הצדיק דמעיקרא מרע"ה במה שהרג את המצרי, אע"פ דפסק הרמב"ם (שם) דאינו נהרג בבי"ד, די"ל דכיון שהיה הדור פרוץ בכך שהכו ועינו את בני ישראל והיו למרמס וכו', לכן למיגדר מילתא דן אותו למיתה, כהך דבי"ד מכין ועונשין שלא מן הדין כסנהדרין (דף מ"ו ע"א), עיי"ש דב"ק באריכות. (ועיין בישועות יעקב עה"ת בפרשתן וכן בטללי אורות מש"כ בזה לדרכם, ובערוגות הבושם האריך בדבריהם).

ומכבר אמרתי לעורר בזה, דבפשטות דהא דבי"ד מכין ועונשין שלא מן הדין, נראה דעכ"פ בעינן בי"ד הכשרים לדון, והנה בטור חו"מ הל'

איש והבן.

שו"ר לאאדמו"ר וצללה"ה במק"א (דרוש לפרשתן, דב"ת גליון תשצ"ב) שהביא המד"ת וכן דברי הרמב"ן הללו וציין למ"ש בצפנת פענח עה"ת עה"פ כי אין איש, ר"ל שעדיין לא היו בן כ' ואינו יכול לדון ב"ג, והמו"ל הגיהו ובמקום ב"ג תיקנו ד"ג, (דיני נפשות), אמנם י"ל דל"ה ט"ם דכוונתו דאף דלגבי ב"ג לא בעי סמוכין ונהרג בעד אחד מ"מ עכ"פ איש בעי וקטן פסול, והאריך שם עוד בענין זה, ושו"ר מה שדן בכל זה בכלי חמדה ריש פרשתן עי"ש. ואע"ג דלגבי ב"ג ליכא דין גדלות כנודע מ"ש החת"ס, מ"מ הא דדן אותו מכח בי"ד דמכין ועונשין שלא מן הדין, בוודאי דלא שייך אלא בדיני ישראל וע"כ דס"ל למרע"ה דהו"ל דין ישראל, ודו"ק.

ויש לפלפל דהא דפחות מבן כ' אין לו לדון דיני נפשות, היינו בסתמא דאינשי כי בדרך כלל רק בזמנים הללו בא לכלל שלימות הדעת שיהא בכוחו לדון דיני נפשות, אבל כד חזינן יניק וחכים טובא שחריף בדעתו כגדול בשנים או אז שפיר נידון כגדול. וכבר דן בכע"ז בבנין אריאל (פר' וישב) דהשבטים דנו את יוסף למיתה על שהוציא דבתם דאע"פ שלא היה חייב מיתה בדיני אדם, סברו דכיון שבגין דיבורו לשה"ר נתחייב מיתה בידי שמים, (ע"פ ערכין ט"ו ע"ב, סיפר אין לו תקנה שכבר כרתו דוד ברוה"ק שנא' יכרת ה' וגו') על כן שוב רשאים לגרום לו מיתה או למכרו לעבד הגברא קטילא קטילי, ואע"פ דאין בי"ד של מעלה דנין אלא מבן עשרים שנה, (כדאי' בשבת דף פ"ט ע"ב דל עשרים דלא ענשת עליהו, ובירושלמי ביכורים פ"ב ה"א, ובזוה"ק וירא דף קי"ח ע"ב, ועיין פיה"מ לרמב"ם סנהדרין פ"ז), ויוסף בן שבע עשרה שנה הי', מ"מ כיון דיוסף בר חכים ומיושב בדעתו ושכלו שפיר נידון כגדול עי"ש. וכבר כתב סברא זו במזרחי (פר' וישב) במה שנענשו ער ואונן בידי שמים דאע"ג שלא היו בני כ' כיון שהיו חריפי דעת עי"ש.

עד"ז ביאר בישמח משה (פר' ויקרא) הא דאמרו בברכות (דף ל"א ע"ב) דאמר עלי לשמואל מימר שפיר קאמרת מיהא מורה הלכה בפני רבו את וכו' דדייקא כיון דמימר שפיר קאמרת והו"ל יניק וחכים טובא על כן יש לדונו כגדול ולחייבו עי"ש, ולפי"ז

מכ"ש וק"ו במרע"ה שעוד מינקותו העיד עליו הכתוב ותרא אותו כי טוב שנתמלא כל הבית אורה, שכבר בעודו צעיר לימים היה מפולפל ובקי בכל חדרי תורה, בוודאי דשפיר היה יכול לדון ולהורות אפי' בדיני נפשות, ושפיר דן את המצרי להריגה מתורת בי"ד מכין ועונשין שלא מן הדין ודו"ק.

אלא דאכתי הא מילתא בעי עיוני, דהנה נודע מ"ש רש"י (סוף פ"ה דאבות), דהא דבן י"ג למצות, משום שאינו קרוי איש עד שיהא בן י"ג שנה. וכדאשכחן בקרא דכתיב ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי איש חרבו. ואז היה לוי בן י"ג שנה, כשתחשוב ב' שנים שעשה יעקב בבית אל עי"ש, וכן פרש"י בנוזר (דף כ"ט ע"ב), ובתשו' הרא"ש (ריש כלל ט"ז) כתב דדב"ז הלכה למשה מסיני הוא ובכלל שיעורין שהן הלמ"ס עי"ש, וא"כ מהיכי תיתי לומר דכאשר הקטן חריף בשכלו נחשב כגדול בשנים אפי' בקטנותו, ומנ"ל הך מילתא דתלוי בהשגת הדעת וחרפות השכל דנימא דביניק וחכים נידון כגדול. ואולם י"ל דדרשינן טעמא דקרא דהא דאין הקטן בכלל איש להתחייב במצוות ולהיפטר מן העונשין, היינו משום דירדה תורה לסוף דעתו של אדם דבעוד לא מלאו לו השנים לא נתיישב דעתו, (כעין שאמרו פיתוי קמנה אונס הוא), ומינה יצאנו לדון לגבי ד"ג החמורים דבעי ישוב הדעת גדולה לראות חובה וזכות וכו' לכך צריך שיהא מיושב ביותר בדעתו שזה רק כבן עשרים, ובאשר לכך בגווני שחזינן קטן פחות מבן י"ג שדעתו שלימה ומיושבת לגמרי כבן י"ג שפיר נידון כגדול ודו"ק.

אולם באנו בזה לפלוגתא דתנאי אם דרשינן טעמא דקרא, דרק למ"ד דדרשינן טעמא דקרא י"ל דזיל בתר טעמא וכל שהוא חכים טפי לגדול יחשב, משא"כ אם לא דרשינן טעמא דקרא מהיכי תיתי לחלק בזה, וכל שלא מלאו שניו נידון כקטן. היוצלמ"ז דאי דרשינן טעמא דקרא וקטן חריף בשכלו נידון כגדול שפיר היה משרע"ה רשאי לדון את המצרי וכדין עשה להורגו, משא"כ אי לא דרשינן טעמא דקרא אין לומר כנ"ל ולא היה רשאי לדונו, ודו"ק.

נודע מש"כ קמאי לכאר דיצאו בני ממצרים קודם שנשלם גזירת השעבוד דועבדים ועינו אותם

ציבור צריך שיהא מרוצה לעם. וברמ"א (סי' תקפ"א ס"א) דהש"ץ צריך להיות מרוצה לקהל ואם מתפלל בחזקה אין עונין אחריו אמן עיי"ש, וה"נ לענין הכהנים דאם שלוחי דידן נינהו כל זמן שאינם מסכימין לכהונתו אינו יכול לשמש כשליחם, (וזה כעין שכ' בבנין אריאל, מדרש יהונתן, ויש"מ פר' קרח, דבטענה זו עירער קרח על כהונת אהרן דאמר דכהני של"ד וא"א בלי הסכמתם עיי"ש), וביותר י"ל עפמ"ש בתשו' מהר"ם מיניץ (הובא באל"י רבה ובמ"ב סי' נ"ג), דיזהר החזן אם יש איזה ריב וקטטה בין שני בע"ב שיהא בשוא"ת הן בדיבור הן במעשה הן בגלוי הן בסתר עיי"ש, ועל כן טענו השבטים דכיון שנתעבר יוסף על ריב לא לו במה שמזולזלין בבני השפחות, א"כ שוב אינו מרוצה להם ואינם מסכימין לשליחותו, אמנם יעקב סבר דהני כהני שלוחי דרחמנא נינהו ועל כן אין צריך להסכמתם ובכוחו למנות את יוסף לכהן מדעתו דעת עליון, כי יעקב נקרא א-ל (מגילה דף י"ח ע"א), ובכך נתקדש מן השמים וראוי לשמש בכהונה כשלוחא דשמיא.

ויש לחזק עוד הדברים, דהנה בספר לויית חן (פרשת ויקרא ד"ה קידושין) כתב דהנפק"מ אי כהני שלוחי דידן נינהו או שלוחי דרחמנא הוא בכך, דהנה בש"ך (יו"ד סי' רנ"ט סק"א) בשם המרדכי (פ"ק דב"ב) דאיכא הבדל בין תשמישי קדושה לתשמישי מצוה, דבתשמישי קדושה הדין דמעלין בקודש ולא מורידין אותם, אבל בתשמישי מצוה מותר להורידן לתשמיש חול, וכתב שם דתשמיש מצוה הוא דבר הנעשה למצוה אבל היא לצורך בני אדם כגון נר ביהמ"ד שהוא צורך בני אדם להאיר להם, וכן טסים של ס"ת שנעשה לסימן לצורך בני"א, משא"כ ציצית ותפילין וכדומה שהם גופא תשמישי קדושה אין מורידין אותם לקדושה קלה.

ובגמ' (יומא, דף י"ב ע"ב) אירע פסול בכה"ג ומינו אחר תחתיו ראשון חוזר לעבודתו שני לא משמש לא בכהן גדול ולא בכהן הדיוט, בכהן גדול לא משום איבה וכהן הדיוט לא דמעלין בקודש ולא מורידין, וי"ל דרק אם כהני שלוחי דרחמנא נינהו וא"כ הו"ל הכהנים כתשמישי קדושה שהרי משמשים לצורך גבוה דשייך בהו הך דמעלין בקודש ולא מורידין, לכך לא יתכן להורידן מגדולתם, אבל אם כהני שלוחי דידן נינהו א"כ

ארבע מאות שנה, משום דנשלם זמן הגזירה ע"י קוה"ש ועבודת הפרך בעינוי גדול, עיין פר"ד (דרוש חמישי) דכובד העבודה דכתיב וימרו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה, לא היה בכלל גזירת ועבדום וענו אותם ת' שנה לכן ע"י כובד זה נחשב כאלו נשתעבדו בהם ד' מאות שנה, והביא מ"ש מהר"ש יפה (בעל היפ"ת) במ"ד במד' (שמו"ר פט"ו ס"א) קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך אמרו ישראל רבון העולם ת' שנה אמרת לנו להשתעבד ועדיין לא שלמו, אמר להם כבר שלמו שנא' כי הנה הסתיו עבר, דע"י צער כובד העבודה הספיק להם הזמן, עכ"ד.

אכן בגמ' שבת (דף י' ע"ב) דבשביל משקל שני סלעים כלי מילת וכו' ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים, ובתוס' (ד"ה ה"ג) דאע"ג דבלא"ה נגזר ועבדום וענו אותם וגו', שמא לא היה נגזר עליהם עינוי כ"כ אלא עי"ז וכו' עיי"ש, הרי בהדיא דנענשו בקושי השעבוד בגין מכירת יוסף וא"כ לא היה יכול להשלים למגין השנים. וכתבו המפוי' דתליא בכך דאם מכירת יוסף נחשב לחטא י"ל דקוה"ש בא לכפר על חטא זה ולא השלים הזמן, אבל אם מכ"י לאו חטא הוא שפיר י"ל דקוה"ש השלים הזמן.

כתבו הקדמונים במה שנחלקו שבטי י-ה על יוסף ויקנאו בו אחיו על שעשה לו אביו כתנת פסים, דח"ו לא עלתה על דעתם ח"ו איזה קנאה גשמית, אלא דכיון שעד שלא נבנה המשכן היתה עבודה בבכורות, ויעקב שזכה בכורה כשקנאה מעשיו מסרה ליוסף ועל כן הלבישו כתונת פסים בגד כהונה, עיין פלח הרימון (אופן י') דכתונת הפסים שעשה יעקב ליוסף היו מבגדי כהונה, וכ"ה בידי משה על המדרש (ב"ר פ"ד, מז) בשם הזוה"ק שיוסף לבש ד' בגדים כנגד ד' בגדי כהונה, (בתו"ש פר' וישב פל"ז את ק"מ, העיר שלא נמצא כן בזוה"ק, וציין למ"ש בכלי יקר עיי"ש), וראה במעגלי צדק (פר' וישב) שהמתיק עפי"ז לפרש דברי רש"י עה"פ ועשה לו כתונת פסים, פסים לשון כלי מילת כמו כרפס ותכלת וכמו כתונת פסים דתמר ואמנון, דרמז בזה דהכתנת פסים היה איפוד של כה"ג עיי"ש.

וי"ל דהשבטים סברו דכהני שלוחי דידן נינהו ולכן לא יתכן שיוסף ישרת בכהונה בלי הסכמתם, כעין דקי"ל בשו"ע (או"ח סי' נ"ג ס"ד) דהשליח

ברית אף שלוחכם בני ברית, אנן לדידהו נמי מה אתם בני ברית קאמר, אלא הא דרב אשי ברותא היא, עי"ש, ויל"ב במאי פליגי רב אשי וסתמא דהש"ס, ומהו סברת רב אשי לחלק בשליחות לעכו"ם בין אנן לדידהו לאינהו לדידן.

וי"ל עפמ"ש בתשו' תפארת יוסף (או"ח סי' כ"ה) לבאר הענין דשלוחו של אדם כמותו, דהוא משום דבשעה שציוה המשלח להשליח לעשותו מיד הוי התחלת המעשה דבעשייתו לשליח נולד תיכף החזקה דשליח עושה שליחותו, עי"ש שדן מזה לענין מילי מימסרו לשליח בשליח ראשון, ואף שלכא' חזקה זו דשליח עושה שליח הוא רק מדרבנן ולא מועיל לדאורייתא (עי' עירובין דף ל"ב ע"א), וא"כ איך נימא דמהי"ט הוא דמועיל מה"ת שליחות להיות כמותו לכל מילי, אך י"ל לפימ"ש המחנ"א (הל' שלוחין סי' כ"א) דהיכי דהשליח הבטיח לקיים השליחות לכו"ע אמרינן חזקה שליח עושה שליחותו גם במידי דאורייתא, וא"כ בכה"ג מהני השליחות מסברא ונעשה השליח כמותו, ולפי"ז א"ש הא דאין שליחות לעכו"ם, דכיון דכל ענין השליחות מועיל מצד שהבטיח השליח למשלח, ומוחזק שיעשה השליחות לכן נעשה כמותו, א"כ הנ"מ בישראל אשר נזהרים לשמור מוצא שפתותיהם לעשות את כל אשר דיברו, משא"כ בעכו"ם דאמרינן בגמ' (ב"ב דף מ"ה ע"א) דכתיב בהם אשר פיהם דיבר שוא, וכן קי"ל (פסחים דף צ"א ע"א) דעכו"ם שהבטיח להוציא מבית האסורים אין שוחטין עליו בפנ"ע, משא"כ בישראל כיון דאבטחינהו מפיק ליה דכתיב שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב עי"ש, על כן לא מועיל שליחות בעכו"ם כיון דהבטחתו אינו כלום וליתא לחזקה דשליח עושה שליחותו לכן לא חל השליחות.

והנה בבכורות (דף י"ג ע"ב) שקו"ט בגמ' ליישב ברייתא דמייתי התם ומשני רבינא מדסיפא משיכה קונה וכו' קסבר דברים יש בהם משום מחוסרי אמנה, והנ"מ ישראל מישראל דקיימו בדיבוריהו אבל ישראל מעכו"ם דאינהו לא קיימי בדיבוריהו לא, עי"ש, מבואר דס"ל לרבינא כיון דעכו"ם לישראל לא מקיים דיבורו גם ישראל לעכו"ם אינו חייב לקיים דיבורו, ורב אשי דמשני התם בענין

הו"ל עבודתם לצורך בנ"א דכה"ג הו"ל תשמישי מצוה דשפיר מותר להורידן, עכתו"ד עי"ש.

על כן השבטים שאחזו בדעתם שאין יוסף ראוי לאיצטלא זו לשמש בכהונה, ואף כי כבר נתמנה להיות כהן ע"י יעקב וכבר נמסר לו הכהונה במה שעשה לו כתונת הפסים, מ"מ סברו דיכולים להורידו מכהונתו כיון דכהני שלוחי דידן נינהו, והו"ל כתשמישי מצוה אשר רשאיין להורידן מקדושתן, לכך ביקשו להורידו מכהונתו.

נקדים עוד מ"ש בשו"ת מהרש"ם (ח"ט סי' קס"ג) על קו' השואל (הגרמ"נ ירושליםקי) בגמ' נדרים (דף ל"ה ע"ב) דבעי אי כהני שלוחי דידן או דרחמנא, אמאי לא פשיט מהא דקיי"ל בחולין (דף י"ג ע"ב) איש איש לרבות שהעכו"ם נודרין נדרים ונדבות כישראל, וא"נ דכהני שלוחי דידן היאך מקריבין הכהנים עבור העכו"ם הלא אין שליחות לעכו"ם, וע"כ דשלוחא דרחמנא נינהו, וציינן מהרש"ם שכבר נודע קו' זו בשם הפנים מאירות (ח"ב סי' קי"ח).

וכתב דיש ליישב בדרך פלפול דהנה בגמ' ב"מ (דף ע"א ע"ב) ישראל שלוח מעות מן הנכרי בריבית וביקש להחזירם לו ומצאו ישראל אחר ואמר לו תנם לי ואני אעלה לך כדרך שאתה מעלה לו אסור (פרש"י דהא ניהו דקא מוזיף ליה בריבית), ואם העמידו אצל נכרי מותר (אע"פ שישראל נותנו לחבירו בשליחות הנכרי מותר דשלוחו הוא), וכן נכרי שלוח מעות מישראל בריבית וביקש להחזירם לו מצאו ישראל אחר ואמר לו תנם לי ואני אעלה לך כדרך שאתה מעלה לו מותר, ואם העמידו אצל ישראל אסור (ואע"פ שקיבל מזה מיד נכרי, משום דנכרי שלוחו של ישראל ושלוחו של אדם כמותו), ופריך בגמ' בשלמא סיפא לחומרא (דקתני אם העמידו אצל ישראל אסור דמשמע שנכרי זה חשוב שלוחו של ישראל חומרא דרבנן הוא למיסר, דהא דקיי"ל שלוחו של אדם כמותו בשולח ישראל ושלוח ישראל), אלא רישא (דקתני אם העמידו אצל נכרי מותר) כיון דאין שליחות לנכרי איהי ניהו דקא שקיל מינה רביתא, ומתריץ רב אשי כי אמרינן אין שליחות לנכרי הני מילי אינהו לדידן אבל אנן לדידהו הוינא להו שליח (לכן ברישא דברייתא הוי שליח וסיפא לחומרא כדאמרן), וקאמר בגמ' והא דרב אשי ברותא הוא, מאי שנא אינהו לדידן דלא, דכתיב אתם גם אתם לרבות שלוחכם מה אתם בני

ישראל אין צריך לעמוד בדיבורו נגד עכו"ם וא"כ ליכא חזקה דשע"ש לא מועיל שליחות לעכו"ם אף אנן לדידהו, משא"כ לענין עבודה שהכהנים מחויבים לקיים את השליחות בכה"ג שפיר הו"ל שלוחי דידהו, עכתו"ד יעו"ש שהאריך עוד עפ"י יסוד זה ליישב כמה ענינים.

והא מילתא דנחתינן לחלק עפ"י טעם זה ולומר דישאל נעשה שליח לעכו"ם, ניחא רק אי דרשינן טעמא דקרא, דאז יש לדרוש טעמא דקרא אמאי נתמעטו עכו"ם משליחות, כיון דאין עומדים בדיבורם, וממילא דבכה"ג דלא שייך למיחש להכי שלא יעמדו בדיבורם שפיר יש שליחות לעכו"ם (וכן מבואר במהרש"ם שם בתו"ד דדב"ז אתיא אליבא דמ"ד דרשינן טעמד"ק).

העולה מזה דאי דרשינן טעמא דקרא י"ל דישאל נעשה שליח לעכו"ם, ושפיר י"ל דכהני שלוחי דידן ומ"מ עכו"ם מביאין נונ"ד כיון שהכהנים מחויבים להקריבה ובוודאי קיימי בדיבוריהו לכן מהני בהו שליחות לעכו"ם, אבל למ"ד דלא דרשינן טעמד"ק אין לחלק ולומר דבאופן שמובטח שיקיים השליחות מהני שליחות לעכו"ם, דכיון דמיעט הכתוב מאתם גם אתם דלית בהו שליחות בכל גווני לא שייך לגבייהו שליחות, וא"כ מוכח ממה דעכו"ם מקריבין נדונ"ד דכהני שלד"ר נינהו, ודו"ק.

מעתה מבואר דזה שאמר פרעה למשה ואהרן, אתם למה רצ"ל למה באתם שניכם הרי משה לבדו היה יכול לבוא, אלא לאו משום שמושה פסול לעדות כי הרג את המצרי שלא כדון, דאע"פ דבי"ד מכין ועונשין וכו', מ"מ צריך עכ"פ צריך להיות דיין ושופט והוא עדיין היה קטן אז, דלא אמרינן דזיל בתר טעמא וכל שהוא חכים טפי לגדול יחשב, דזה אינו דלא דרשינן טעמד"ק. ומעתה דלא דרשינן טעמד"ק א"כ כיון דמיעט הכתוב דליכא שליחות בעכו"ם ממילא דבכל גווני לא שייך לגבייהו שליחות, ועכצ"ל דהא דעכו"ם מקריבין נדונ"ד משום דכהני שלוחי דרחמנא נינהו, וא"כ לא צדקו השבטים במה שדנו את יוסף, ועל כך נענשו בקושי השעבוד, וממילא דלא היה בה להשלים הזמן, וא"כ דבריכם למה, היאך אתם אומרים להוציא את בני ממצרים הרי עדיין לא נשלם הזמן, ועל כן לבו

אחר י"ל דלא ניח"ל בסברא זו, דס"ל דבן ישראל צריך לקיים מוצא שפתיו גם היכי דנתחייב לעכו"ם ולא שרי ליה לסגויי ברמויתה.

ולפי"ז ניחא סברת רב אשי לחלק בשליחות לעכו"ם בין אנן לדידהו לאינהו לדידן, דהנה נודע מ"ש הפנ"י בקידושין (דף ג' ע"ב) דבדאיכא סברא לחלק יש היקש למחצה, וא"כ י"ל דס"ל לרב אשי דאע"ג דהוקש אתם גם אתם דבעינן מה אתם בני ברית אף שלוחכם בני ברית דהמשלח והשליח יהיו בני ישראל, מ"מ י"ל דטעמא דמילתא דמיעט הכתוב עכו"ם שאינו בר שליחות הוא משום דפיהם דיבר שוא וימינם ימין שקר ואין בהבטחתם לעשות השליחות כלום, לכן לא חל השליחות דליתא לחזקה דשליח עושה שליחותו, א"כ כל זה שייך רק לגבי אינהו לדידן אשר ידברו כזב בפיהם ומחוסרים אמנה, משא"כ אנן לדידהו, כיון דהישאל עומד בדיבורו גם אצל העכו"ם שפיר מהני שליחות, דלענין זה לא מיעט הכתוב בהקישא דאתם גם אתם, דלא מסתברא למעט אנן לדידהו, והיינו דרב אשי לשיטתו דבן ישראל צריך לקיים מוצא שפתיו גם היכי דנתחייב לעכו"ם ולא שרי ליה לסגויי ברמויתה, ולכן שליח הישראל יעמוד בהבטחתו גם למשלח עכו"ם, וממילא דשפיר הו"ל שליח לעכו"ם, אמנם אנן קיי"ל כרבינא בבכורות שם דגם ישראל שהבטיח לעכו"ם אין מחוייב לעמוד בדיבורו, א"כ הדין נתן שלא יועיל שליחות גם אנן לדידהו, לכן ס"ל לסתמא דגמ' דבכל ענין אין שליחות לעכו"ם (ועל כן רבינא לשי' מתרץ בב"מ שם בע"א ודלא כרב אשי יעו"ש, ופלא על המהרש"ם שלא ציינו).

ומעתה מיושב שפיר קו' הפנים מאירות דהיאך ס"ד דכהני שלוחי דידן נינהו והלא העכו"ם מביאין נדונ"ד ואין שליחות לעכו"ם, דלפי מ"ש התוס' בע"ז (דף ה' ע"ב ד"ה מנין) דגם ב"ג מוזהר בכל יחל, (והאריך בזה המל"מ בפ"ט דמלכים, ועי"ש בגלה"ש לדעק"א), על כן כיון שהם מוזהרים לקיים את דבריהם א"כ הכהנים מחוייבים להקריב את קרבנותיהם, ומעתה שייך בזה חזקה דשליח עושה שליחותו והיינו דהכהנים בוודאי ימלאו את בקשת העכו"ם להקריב קרבנותיהם, ובכגון דא שפיר מהני שליחות אנן לדידהו, דאמנם בעלמא דאיש

לסבלותיכם דכיון דקושי השעבוד בא כעונש על מכירת יוסף, ראוי גם לשבט לוי להשתעבד בסבלות מצרים בשעבוד שנגזר בגין מכירתו, ולכן אמר 'לסבלותיכם' שנגזר בגינכם, ודו"ק.

תוכן התורה שנשא כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט ליל שב"ק העעל"ט

ואשיחה כאבי שהיה לי עגמ"נ וחרה לי מאוד כאשר זה עתה בליל אמש שמעתי מבעד לחלון את קולם של כמה מטובי תלמידי הישיבה שבצאתם מתלמידים שמעתי את קולם מתנצחים באיזה עניין, ולא היה זה בענייני תלמודם כי אם במילי דעלמא, והיה זה בשפת המתחדשים בלשון עברית הטמאה, ולא בלשון יידיש המקובל אצלנו. וכבר שמעתי מכ"ק אאדמו"ר זי"ע לפני רבות בשנים שעקב אי שמירת קדושת הפה נתפסה לשון הקודש אצל הקליפות, והם עיוותו את לשון הקדש לפי עניינם, ואין שפתם זה נחשב ללשון הקדש שבו נברא העולם וניתנה בו תורה, כי הקליפות השתלטו עליו ועיוותוהו.

ולכן יש לנו להתחזק ולשמר קדושת הפה, הן בסוג הדיבורים אותם נדבר, והן באופן הדיבור שנדבר, שלא נשנה חלילה מלשון המקובלת לנו מאבותינו, וכשם שאבותינו במצרים נוהרו ולא שינו לשונם ולא דיברו בלשון העמים, וכדאיתא במדרש (ויק"ר שם) ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין, שלא היו קורין לראובן רופוס ולשמעון לוליני וליוסף לסמים ולבנימין אלכסנדרה, יעו"ש. והלימוד בזה שהכל תלוי ביד הלשון, וכמו שנא' (קהלת ו, ז) כל עמל האדם לפיהו, ואם שומר פיו ולשונו כראוי אזי גם גופו ונפשו מתקדשים ומזדככים, כי ברית המעור מכוון כנגד ברית הלשון (פרק א' משנה ג'), וגם זוכה לשפע עליון משמי שמי מרום, כי פה הוא מרמז על מידת מלכות כידוע (תיקו"ז דף י"ז ע"א), וכמו שנא' (קהלת ה, ב) אני פי מלך שמור, ואומר (שם פסוק ד) דבר מלך שלטון, והשומר פיו ולשונו, מתקיים בו בחי' (איוב כב, כח) ותגזר אומר ויקם לך, ודבריו נשמעים כלפי מעלה.

וזהו שרמזה התורה"ק כאן בתחילת פרשיות גלות מצרים ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה שנתבונן בשמותיהם המנויים כאן ראובן שמעון לוי ויהודה וגו' שבהם נחתין בכואם למצרים, ובהם גם סלקין לאחר רד"ו שנים, ולא נשתנה שמם ולשונם. וזהו הבאים מצרימה בה"א המרמז על ה' מוצאות הפה שמורה על קדושת הפה, וכדאיתא בספה"ק

בתורה"ק (שמות א, א) ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו. ויל"ד אומרו כאן מצרימה ולא כתב למצרים, אמנם מצינו שכל תיבה הצריכה למ"ד בתחילתה הטיל לה הכתוב ה"א בסופה, אכן טעמא באמת בעי מאי אולמא דה"א יותר מלמ"ד.

בספה"ק ערוגת הבושם בפרשתן כתב ברמז תיבת שמו"ת שהוא נוטריקון מ'וצא ש'פתיך ת'שמור ו'עשית (דברים כג, כד), יעו"ש מה שפי' בזה לדרכו בקודש, והתורה"ק הוא כפטיש יפוצץ סלע.

ואפ"ל, שבאה כאן התורה הק' לרמז בתחילת גלות ישראל למצרים עניין קדושת הפה, דאיתא מהאריז"ל (ספר הליקוטין, פרשת בא, ד"ה למען שתי; ועי' זוה"ק, פרשת וארא, ח"ב דף כ"ה ע"ב) שבמצרים היה הדיבור בגלות, והוא קליפת פרע"ה אותיות פ"ה ר"ע (ראה מגלה עמוקות, פר' בא), שעיקר הנסיון והשעבוד תחת סבלות מצרים ערוות הארץ היה לשמור על פה קדוש מדיבורים אסורים ודברים בטלים.

והוא עפ"י הידוע מה דאיתא בספר הק' לב אריה (פר' שמות) בשם ספר הגליא רזיא, שגלות מצרים נגרם בעטיו של הדיבור בשפת ארמית שנכתב בתורה, בפסוק ויקרא לו לכן יגר שהדותא (בראשית לא, מז), ודיבור זה בשפת העמים גרם שיתגבר עליהם קליפת פרעה שנוטריקון פה - רע, עכ"ד.

ועל אף שהיו בני ישראל במצרים תחת קליפת פרע"ה אשר שם היה הדיבור בגלות, מכל מקום היו עם בני ישראל זרע קודש של האבות הק' משמרים קדושת פיהם, וכמאמרם ז"ל (ויק"ר לב, ה) שבזכות שלא שינו לשונם זכו ויצאו ממצרים, דהיינו הן שנוהרו מלדבר פיהם דיבורים אסורים ומגונים, והן באופן הדיבור שנוהרו מלטמא פיהם בלשונות העמים, אלא תפשו לדבר בלשון אבותיהם, שלא כמו שיש כאלו בומנינו שרח"ל אינם נוהרים בכך וכפי שמתגלגל לפעמים לאוני שיחת עוברים ושבים אשר מניחים מלדבר בלשון יידיש המקובלת לנו מאבותינו ומדברים בלשון המתחדשים אשר בדו מליבם.

מצוות ומעשים טובים, לא כן אם חלילה יפגום במוצא שפתיו אז לא יהיה לו שמירה דלעילא, ועלול הוא להכשל בעוונות וחטאים. וכשישמור על מוצא שפתיו אז יהיה לו שמירה משמי שמי מרום, וגם יהיה לו פה קדוש לדבר דברי תורה ותפילה, וכמו שאמרו חז"ל (סנהדרין דף כ"ג ע"א, ועוד) פה קדוש יאמר דבר זה, כי פה קדוש הוא אשר ראוי להיות אכסניא לדברי תורה ותפילה, וזהו מוצא שפתיך תשמור ועשית שאם תקדש את פיך רק בדברי תורה ותפילה, יהיה פיך שמור ומקודש וככל היוצא מפיך יעשה, ובפרט לפי מה דאיתא בגמ' (עירובין דף נ"ד ע"א) על ברוריא שראתה לתלמיד אחד השונה בלחש בטשה ביה ואמרה לו עפ"י הכתוב (שמואל ב כג, ה) ערוכה בכל ושמורה, אם ערוכה ברמ"ח איברים שלך היא משתמרת וכו', וזהו מוצא שפתיך היינו שתוציא דברי תורה בפיך, ואז תשמור היא תהיה משתמרת כך אשר ועשית שתוכל לעשות ולקיים המצוות.

וזה העיקר בימים קדושים אלו לקבל עלינו קדושת הפה והלשון, ולקדש ולטהר פינו בדברי התורה"ק ובשאר דברים של קדושה, ואז נוכל להתפלל כראוי וישמע ה' לקול שוועתינו כי אתה שומע תפילת כל פה ויחיש לנו גאולתינו במהרה בימינו אמן.

(ראה ספר יצירה, פרק ד' משנה ג', תיקון"ז תיקון ע', דף קל"א ע"א) כי לשון הקודש מורכב מחמשה מוצאות הפה, ועל זה היו בגלות מצרים שהיה הדיבור בגלות למנוע מהם מלדבר דיבורי קדושה, וזה נגרם כי את יעקב איש וביתו באו רצ"ל שיעקב גרם לכך ע"י שהכנים לשון של הגויים בתוה"ק, ולכן באו למצרים והיה להם עיקר הנסיון לשמור ה' מוצאות הפה שלהם בקדושה ובטהרה.

ועל זה נרמז כאן שמו"ת נוטריקון מוצא שפתיך תשמור ועשית, לרמז שנלמד מכאן שיש לשמר הפה והלשון בקדושתם מדיבורים אסורים ומלשונות העמים, ועי"ז ועשית, היינו שיהיה באפשרותו לעשות ולפעול ע"י הפה, וכאותם הצדיקים אשר היו משפיעים מברכות קדשם ובכח תורתם ותפילתם היו גוזרים גזירות טובות על אנשי דורם, כי פעלו בכח קדושת פיהם וככל היוצא מפיהם יעשה, וזהו תשמור ועשית שע"י ששמור מוצא שפתיו באפשרותו לעשות ולפעול טוב וחסד.

גם מרמז מוצא שפתיך תשמור שאם חפץ האדם לשמור גופו ונפשו בקדושה ובטהרה, הרי שהכל תלוי במוצא שפתיו, כי הם מכוונים זה כנגד זה, ועל ידי זה ועשית שיהיה באפשרותו לקיים ולעשות

יום שב"ק

תפילת שחרית התפלל לפני העמוד - הרה"ג רבי אשר דוד גליק שליט"א מנהל רוחני דישיבה"ק לצעירים דברי חיים פעיה"ק. אחר תפילת שחרית אמרו כל הקהל יחדיו בצוותא יום השבת בספר תהלים, עקב המצב השורר בארה"ק.

בעליות התכבדו, כהן - הרה"ג ר' צבי אלימלך שטרן שליט"א רא"כ בעמנואל, לוי - הרב חיים יעקב לוי משגיח בישיבה"ק, שלישי - הגה"צ אב"ד קהלתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א, רביעי - החתן החבר חיים פסח רייכמן נ"י, חמישי - הרה"ג רבי יעקב גליק שליט"א מח"ס אכסוף נועם שבת, שישי - מרן שליט"א [אחר העליה נערך מי שברך לרגל הולדת הבנות להר"ר מרדכי זלמנוביץ מפעיה"ק (בה"ר אייזיק

מאיר שליט"א משב"ק, וח"ר אהרן ברנט מפעיה"ק), להר"ר ישראל דוב מנדלסון מפעיה"ק (ב"ר בצלאל מביתר, וח"ר גבריאל גרוסברגר מפעיה"ק), ולהר"ר מנחם זאב בן חיים מקרית צאנז טבריה (בה"ר צבי מפעיה"ק, וח"ר ישראל גולדשטיין יו"ר אחים לשמחה), שביעי - החתן מורנו דוד יעקב שימון נ"י, הרב אייזיק מאיר שליט"א משב"ק, אחרון - הרה"ג רבי יחזקאל אהרן שווארץ שליט"א דומו"צ מערב ב"ב, מפטיר - הרה"ח ר' חיים בן חיים מפתח תקוה, הגבה - הרה"ג רבי אלעזר שימון שליט"א מח"ס פאר הבית, גלילה - הרה"ג ר' שמואל מרמורשטיין שליט"א רא"כ במרכז התורה וש"מ בישיבה"ק. וברכו החודש שבט.

תפילת מוסף לפני העמוד התפלל - העסקן הרה"ח ר' ישראל גולדשטיין יו"ר ארגון אחים לשמחה.

תוכן התורה שאמר כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט עתיקא קדישא העעל"ט

שלשום הם ילכו וקושושו להם תבן וגו'. ראוי לבאר למה דווקא כאשר שמע פרעה כי חפץ הקב"ה להוציא את בני ישראל ממצרים דייקא אז ציווה להכביד את קושי העבודה, ולא לפני כן במשך כל שנות שיעבוד מצרים.

בתוה"ק בפרשתן (שמות ה, ה-ח) ויאמר פרעה הן רבים עתה עם הארץ והשבתם אתם מסבלותם, ויצו פרעה ביום ההוא את הנוגשים בעם ואת שמריו לאמר, לא תאספון לתת תבן לעם ללכן הלבנים כתמול

עמלק, וכעת בזמן הגלות היא בחינת מן המצר קראתי י"ה (תהלים קיח, ה), שנשארו רק האותיות י"ה בלבד, בלי האותיות ו"ה, ומבקשים 'ענני במרחב י"ה', שכבר יהא שמו וכסאו שלם. והתוס' (ברכות דף ג' ע"א ד"ה ועונין) הביאו בשם מחזור ויטרי על נוסח הקדיש, יהא שמויה רבה, וז"ל, שזו תפלה שאנו מתפללין שימלא שמו כדכתיב כי יד על כס י"ה, שלא יהא שמו שלם וכסאו שלם עד שימחה זרעו של עמלק, ופירושו כך יהא שמוי"ה, שם י"ה, רבא, כלומר שאנו מתפללין שיהא שמו גדול ושלם ומבורך לעולם, עכ"ל.

וכתבו הקדמונים (פירוש הרוקח על התפילה, עה"פ כי בחר ה' בציון; מהרש"א מנחות דף פ"ז ע"א, ד"ה ומעיקרא; כלי יקר בראשית לה, יח) כי זה רמז הפסוק (תהלים קלב, יג) 'כי בחר ה' בציון אוה למושב לו', היינו שיבחר בציון בגאולה השלימה במהרה בימינו, ואז 'אוה', היינו אותם האותיות החסרות, הא' מכס"א והו"ה משם הו"ה, יהיו 'למושב לו', שיהיה השם והכסא שלמים [ובמקו"א הארכנו דמה שנחסר האל"ף מכסא הוא כיון שנחסר האל"ף משם ארנ"י ומשם אהי"ה].

והנה איתא בזה"ק (פר' תרומה, דף קל"ג סע"ב) כיון דאיהו אתיחד לעילא בשית סטרין, אוף הכי איהו אתיחדת לתתא בשית סטרין אחרנין, בגין למהוי אחד לעילא ואחד לתתא, כמה דאת אמר (זכריה יד ט) יהיה הו"ה אחד ושמו אחד, אחד לעילא בשית סטרין, דכתיב (דברים ו ד) שמע ישראל הו"ה אחד, אלקינ"ו הו"ה אחד, הא שית תיבין לקבל שית סטרין, אחד לתתא בשית סטרין, ברוך שם כבוד וגו', הא שית סטרין אחרנין בשית תיבין, הו"ה אחד לעילא ושמו אחד לתתא. ואי תימא הא כתיב אחד לעילא ולתתא לא כתיב אחד, ועד הוא אחד בחלופי אתוון, [כי אל"ף מתחלפת בו' באותיות אהו"י ח' מתחלפת בע' באותיות אהח"ע], ולעתיד לבא במהרה בימינו יהיה אור הלבנה כאור החמה ויהיה ביחודא תתאה גם אח"ד, עי"ש.

ותו"ד הוזה"ק דלכן ביחודא תתאה (ברוך שם וגו') לא כתיב אח"ד בגין דלא תשלוט עין הרע על כן אמרינן וע"ד במקום אחד באתגלייא, ובזמנא דיתעבר עין הרע מעלמא כדין יתקרי אחד באתגלייא, והשתא בגין דההוא סטרא אחרא אתדבק בהדה, לאו איהו אחד, אלא דאנן מיחדין לה בלחישו ברזא דאתוון אחרנין, ואמרי ועד. והיינו כי כל זמן שבני ישראל שרויים בגלות, הרי שאין התגלות הקדושה בחוש,

ולעיל בריש פרשתן (שם א, י) הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שונאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ. ובמד"ר והובא ברש"י נתחכמה למושיעין של ישראל עי"ש וצ"ב. גם לבאר המסו' שהובא בבעה"ט ונוסף ג' במסורה, הכא ונוסף גם הוא, ואידך (במדבר לו, ג) ונוסף על נחלת המטה, ואידך (משלי יא, כד) יש מפזר ונוסף עוד, וצ"ב. ואפ"ל בהקדם מש"כ האריה"ק (סידור האר"י, הגש"פ, פיסקא מצה זו) עה"פ (שמות יב, לט) ולא יכלו להתמהמה, דאילו היו בני ישראל מתעכבים במצרים עוד שעה קלה היו נשקעין ח"ו בנ' שערי טומאה ושוב לא היה להם תקומה ח"ו, לכן הוכרח הקב"ה להוציאם מיד בחפזון אע"פ שעדיין לא נשלם זמן גזירת הגלות.

נודע מש"כ המפו' (ראה תורת חיים, חולין דף צ"ב ע"א; נחל קדומים, פר' בא יב, ח) דאע"פ שטרם נשלמו הארבע מאות שנה מכל מקום הקב"ה חישב את הקץ שישלימו את גזירת הגלות בשאר הגליות, וע"ד דאיתא במדרש שוח"ט (פרק ו') ר' חנינא אמר, משל למלך שכעס על בנו, היתה לפניו אבן גדולה ונשבע המלך שהוא זורקה בו. אמר המלך, אם אני זורקה בו עוד אין לו חיים, מה עשה המלך, כתתה ועשאה צרורות קטנות והיה זורקה בו אחת אחת, נמצא לא הזיק את בנו ולא ביטל את גזירתו. ועל דרך זה עשה השי"ת בגזירת השעבוד שלא יהא כל גזירת הגלות בפעם אחת, כי לא השלימו עדיין מנין ד' מאות שנה שנגזר עליהם, והשלימו זאת בשאר הגליות.

הרי דאלמלי היינו זוכים ולא היה בהכרח למהר להוציאם ממצרים, היה נשלם גזירת הגלות ושוב היינו יוצאים ממצרים לחירות עולם, והיה גמר התיקון השלם כמו שיהא לעתיד לבוא בעת הקץ, אך כיון שלא זכינו אכתי עבדי דאחשוורוש אנן ומגולה אל גולה גלינו.

ומכבר אמרתי לבאר דעל כן לא מצינו בתורה שבני ישראל יבקשו לצאת ממצרים אלא שפרעה גירשם בכח, די"ל דהוא מחמת שידעו שהם צריכים להיות ארבע מאות שנה בגלות, ואם ייצאו לפני הזמן יצטרכו להשלים אחר כך בכל הגליות. ולכן סברו שמוטב להישאר במצרים בכדי שלא יצטרכו להשלים אח"כ.

והנה אמרו חז"ל (תנחומא תצא, יא) על הפסוק (שמות יז, טז) כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק מדור דור, כי אין שמו ואין כסאו שלם עד שימחה זרעו של

אותם ת' שנה לכן כובד זה של עבודה שעשו בהם באותם השנים נחשב כאלו נשתעבדו בהם ד' מאות שנה, וכמ"ש מהר"ש יפה (ביפ"ת) במה דאי' במד' (שמו"ר טו, א) קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך אמרו ישראל רבון העולם ת' שנה אמרת לנו להשתעבד ועדיין לא שלמו, אמר להם כבר שלמו שנא' (שיר השירים ב, יא) כי הנה הסתיו עבר, דאע"פ דלפי האמת לא שלמו הקב"ה רחם עליהם מפני צערם וכובד העבודה ודלג על הקץ, וז"ש כי הנה הסתיו עבר כי להיות השעבוד קשה כסתיו הספיק להם הזמן שעבר, עי"ש.

וזהו שרמזו המסורה, לפרש דמ"ש פרעה הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הו"א על שונאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ, הכוונה כי פרעה חפץ לעכב שלא יהיה הגאולה השלימה שאז יתוקנו אותיות הו"א, היינו הא' דכס"א והו"ה דהוי"ה, לכן הסמיכו הפסוק יש מפורז ונוסף עו"ד, היינו דפרעה כל מגמתו היתה למנוע אורו של עולם שלא יתהפך וע"ד לאחד, דבהאי פחדא הוי יתיב אשר "ונוסף עוד" שגם העו"ד יתוסף ליחודא תיתאה בהתגלות אור הקדושה בעולם ויתהפך ל"אחד", וז"ש ונוסף על נחלת המצ"ה, רומז על ברוך שם כבוד וגו' שהוא יחודא תיתאה שגם בה יהא בחי' אח"ד, והבן.

עפי"ז יבואר דעל כן דייקא עתה כשנשלח אליו משה רבינו לבקש לשלח את ישראל מארצו, הכביד עליהם פרעה הרשע ברשעותו את העבודה ביותר, כדי שעל ידי קושי השעבוד יהיו מוכרחים לצאת ממצרים טרם יושלם הזמן, וממילא לא יזכו לצאת מיד לחירות עולם, אלא יצטרכו להשלים גזירת ארבע מאות שנה בשאר הגלויות, והבן.

וזהו שאמר אותו רשע הבה נתחכמה לו למושיען של ישראל, דהיינו שכל פעולתו היתה כדי למנוע בחי' התגלות האלוקית בעולם, ושימשיך להיות בחי' שכינתא בגלותא וכאמור, והבן.

ובגין עין הרע מייחדים היחוד התחתון מתוך הסתרה, עד שנוכה לזמנא דאתי דיתפרש ההוא סטרא מינה ויתעבר מעלמא, וכדין יתקרי אחד ודאי, דלא יהא בהדה שותפו ודביקו אחרא, ואז ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד באתגליא ולא בלחישו ולא ברוא. [וראה באגד"כ פר' בהעלותך עה"פ ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבוד עוד. ובסו"פ פר' ממות מפרש עד"ז מ"ש בזמירות צבו לחדא בהאי ועדא. אנרא דפרקא אות רמ"ג].

ובספה"ק ייטב לב (פר' בלק, עה"פ נאום שומע אמרי א"ל) המתיק לפרש עד"ז מה שנאמר בנבואת צפניה (פ"ג פסוק ט') על לעתיד לבוא כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' לעבדו שכס אחד, כי לעת"ל יהא נקרא בשמו ולעבדו שכ"ס נוטריקון ש"ם כ'בוד מ'לכותו אח"ד שיהא בחי' 'אחד' גם ביחודא תיתאה כהא קדושתו ית"ש באתגליא, ודפח"ח. ובייטב פנים (לפרשת שקלים, אות כז, ועי"ש באבני זכרון לר"ה, דף ט, טור ד) דז"ש (דברים ה, לט) וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עו"ד, שלעתיד לבוא שיתגדל ויתקדש שמייה רבא, ויתוקן עולם במלכות שד"י ויראו כולם אחדותו ומלכותו ית"ש בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, אז כבר לא יהיה וע"ד אותיות עו"ד, אלא לעולם אח"ד שיהיה גם היחוד התחתון ביחודא שלים, יעו"ש. וביאר הדברים עפימ"ד בספה"ק דעל ידי חטא אדה"ר נגנו אור העליון שלא יראו השגחתו וממשלתו ית"ש בגלוי, ונתהוה בחי' א"ל מסתתר, שזה ענין שכינתא בגלותא, ורק לעת"ל אור חדש על ציון תאיר לראות עין בעין כי ה' האלקים ואין עוד מלבדו, ואז גם ביחודא תיתאה יהא בחי' אחד באתגליא.

עוד נקדים מש"כ בפרשת דרכים (דרוש חמישי) דכובד העבודה אשר וימררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה (שמות א, יד), כל זה לא היה בכלל גזרת ה' של ועבדום וענו

הפסוק 'שמע ישראל וגו'. בזמירות בשוה"ט התכבדו, ברוך א"ל עליון - הרה"ג רבי מאיר יוסף דויד שליט"א ר"מ בישיבה"ק לצעירים דברי חיים פעיה"ק, דרוו יקרא - הרה"ג ר' מנחם מענדל שמרלר מב"ב מח"ס משמר הפתח, שבת היום - הרה"ג ר' מאיר כהן ר"מ בישיבה"ק

בעליות בתפילת מנחה התכבדו, כהן - הר"ר יחזקאל הרשקוביץ מפעיה"ק, לוי - הר"ר יצחק יהודה לוי מקרית צאנז טבריה, שלישי - הרה"ח ר' אשר אנשיל רייכמן מירושלים, גלילה - הרה"ח ר' יוסף חיים שנק מפעיה"ק. אחר אמירת ה' מלך הוסיף מרן שליט"א לומר גם

לצעירים שפע חיים באלעד.
לפני אמירת התורה, זימרו הניגון ד' בבות להרה"ק

התניא זי"ע. אח"כ פתח מרן שליט"א והתחיל לזמר
'יוודע בגוים' וכו'.

תוכן התורה שאמר כ"ק מרן שליט"א בשוה"ט בעידן רעוא דרעוין העעל"ט

מנהג ישראל תורה זה רבות בשנים, שבאותו
לילה שחל בו תקופת טבת אין עוסקים בתורה.
והענין מובא כבר בחתם סופר (ראה אגרות סופרים, סי'
ב), ועוד (ראה דרכי חיים ושלום, סי' תתכ"ה, ועוד), ויש
בזה כמה וכמה טעמים, והוא דבר פלא עד מאוד.

ורביה"ק מוהרצ"א זי"ע בעל הבני יששכר בספרו
רגל ישראל (מערכת ט, אות יז) כתב שבלייל תקופת טבת
שולטת קליפת כלב. ומסמך לכך (שם, מערכת י, אות
קכ) מה ששמע מפי עדים נאמנים, שהיה אחד שעסק
בתורה במקום פלוני בלייל תקופת טבת, ומיד הופיע
כלב שחור בתוך ביתו. [ובוודאי היה אדם גדול
שנפשו חשקה בתורה ולא היה יכול לבטל ממנה
אפי' רגע אחת], ולהבין בעי מהו העניין בזה, ותמוה
דלכאוי' מפני מה חמור הדבר כ"כ שהנהיגו לבטל
בגינה דבר היקר לנו מכל, אותה מצוה גדולה
ונשגבה של לעסוק בדברי תורה.

גם ראוי להתבונן בענין הנזכר על מה יורה וירמוז
אותו כלב שחור דייקא שמזדמן לזה שעסק בתורה
באותה שעה, ומה מלמדנו.

ואחשבה לבאר זאת עפ"י דברי חז"ל במס' שבת
(דף ס"ג ע"א) כל המגדל כלב רע בתוך ביתו מונע
חסד מביתו, שנא' (איוב ו, יד) למס מרעהו חסד,
וביוונית קורין למס כלב. ורב נחמן בר יצחק אמר אף
פורק ממנו יראת שמים כמו שנאמר שם בהמשך
הפסוק, יראת שד"י יעזוב. וצ"ב אומרו 'למס מרעהו'
חסד', והיכן נרמז בלשון יוונית למ"ס שהוא כלב,
ומה הוסיף רב נחמן בר יצחק על הדרשה הקודמת.

- הטומאה יונקת כוחה מתורה הנלמדת שלא
בנפש מטהרה וסותמת השפע -

ביאור הענין יתכן, עפ"י מה שמובא כמה וכמה
פעמים במגלה עמוקות (פר' וישלח) דהמרכבה
הטמאה עיקרה ושורשה בכלב, ובתו"ד שם
ד"מרכבה טמאה" עולה בנימטריא "כלב רע".
ובספה"ק רמזו בביאור לשון הכתוב באיכה (איכה א,
א) רבתי בגוים שרתי במדינות היתה למ"ס, דהכוונה
דכל הגדולה והשפע הכל הולך למ"ס הוא הסט"א
אשר שמה בד' אותיות סמא"ל ונקראת בעיקר שמה

ס"מ, והיא אותה קליפה טמאה הנקראת כלב.

והנה ידוע כי עיקר כוחה של הסט"א אשר ממנה
שואבת חיות, הוא מאותו חטא הידוע אשר נקרא
רע, כמו שנא' (בראשית לח, ז) ויהי ער בכור יהודה רע
בעיני ה' (ראה זוה"ק ח"א, דף קפ"ו ע"ב), וע"ז אמר
הכתוב (ישעי' ג, יא) אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה
לו, דמכח הרע שהאדם מתפתה ליצרו ונכשל
בעבירות חמורות אזי נותן כח להטומאה והיא גוזלת
ממנו כל השפע הראוי להגיע אליו, וע"כ אוי לו
לאותו רשע שמאבד בעצמו כל מה שמגיע לו מחמת
הרע שבו, שממנו יונקת הטומאה כל כוחה.

אכן זו היא הקליפה הקשה של אותו 'כלב רע'
שהוא הטומאה היונקת ושואבת כל השפע והחסד
הנשפע לאדם, ועל כן נקרא דייקא כלב רע, שבא
בעקבות אותו החטא הנקרא 'רע בעיני ה'".

וידוע מה שכתב רביה"ק הרר"א זי"ע בספרו הק'
נועם אלימלך (פר' בהר) בשם אחיו רביה"ק הר"ר
זושא זי"ע בלשון הכתוב (ויקרא כה, כ) וכי תאמרו
בשנה השביעית מה נאכל וגו', שכל יהודי יש לו
צינור מלמעלה בו הקב"ה משפיע לו שפע ברכה,
ומכין ומזמין לו כל הצטרכויותיו לדורות עולם, כי
הבוכ"ע טוב ומטיב והוא פותח את ידיו ומשביע לכל
חי רצון, אלא שעל ידי החטאים יכול האדם לקלקל
ולעקם הצינורות ולאבד כל השפע הנשפע לו, כי
שולח את הברכה לשדות זרים והוא בעצמו אינו
נהנה מהם, עי"ש כל דבה"ק.

וע"ד המשל, כשם שכשישלחו לאדם דבר על ידי
הבי דוור, והיה אם לא ימשכנו וילך ויקחנו, הרי
שיחזירו הדבר לשולח ואליו לא תבוא מאומה. כן
הדבר הזה, שמן השמים משפיעים על האדם כל
טוב, אלא כשבגין מעשיו אינו זוכה לגשת לקחת
ולשאוב ממעיני הישועה, הרי שאז מחזירים השפע
לעילא והוא לא יזכה ליהנות מזה כלל וכלל.

על זה הדרך פי' בספה"ק ישמח משה (פר' מקץ,
ד"ה ויאמר בי אדוני) מאמר הכתוב (בראשית מג, כ) ירד
ירדנו מתחילה לשבור אוכל, עפ"י מה דאיתא
בתיקוני"ז (תיקון כ"ב, דף ס"ז ע"א) דכל השומר על

ולמרוד נגד רבוננו, ואז אומר עליו הקב"ה זהו משלי, והוא שייך אלי, ועל מעשיו של אדם זה לא ישב זה.

משא"כ כשבמו ידיו הסיר מעצמו שמות הק' הללו, וניטל ממנו כח הבחירה להיות שולט במעשה ידיו, או אז הסט"א אומרת הנה אדם זה שייך לי, וכאשר יגבר תאוות לבו לא יוכל לנוס מלפניו לפעול כנגדו ולעשות רצונו ית', וכל זה מחמת אותם מחשבות והרהורים רעים שבכחם הגדיל אותו כלב רע, מה שהובילו לבסוף לפרוק מעליו יראת שמים, ומתקיים בו יראת שד"י דייקא יעזוב.

- 'ועשית מעקה לגנך' - חובת השמירה על התורה ומצוות שלא יפלו לידי הסט"א -

וע"ז אמרו בגמ' (ב"ק דף ט"ו ע"ב) רבי נתן אומר מניין שלא יגדל אדם כלב רע בתוך ביתו ואל יעמיד סולם רעוע בתוך ביתו, ת"ל (דברים כב, ה) ולא תשים דמים בביתך. וכבר דנו בזה המפוי' (ראה מהרש"א שם; וראה יש"ש ב"ק פ"ג, סי' מ"ה; תויו"ט ב"ק סוף פ"ז) האם הוא נחשב ממש לאיסור כדברי גמ' זו, או שהוא רק מונע חסד מביתו כדברי הגמ' בשבת הנ"ל, ועכ"פ לענייננו י"ל דשני הפירושים אחד הם, כי באמת יש להתבונן מה שהביאו חז"ל הפסוק ד'לא תשים דמים בביתך' לענין מגדל כלב רע, בעוד שהתורה גופא מדברת על מצוות עשיית מעקה שיש חיוב לסגור הגג כמעקה כי יפול הנופל ממנו.

אלא שבאמת התורה פותחת פרשה זו בלשון 'כי תבנה בית חדש' (דברים כב, ה), והפי' בפשטות הוא על הבונה בית כפשוטו שעליו לעשות גדר וסייג שלא לסכן נפשות הבאים לביתו הלילה. אך טמון כאן גם רמז על משמעות פנימית ועמוקה יותר, כי 'בית' הכוונה לבית הרוחני של האדם, וכדמצינו בגמ' (שבת דף ל"א ע"ב, יומא דף ע"ב ע"ב) מכריז ר' ינאי חבל על דלית ליה דרתא ותרעא לדרתא עביד, ופרש"י ביומא שם וז"ל, ותרעא לדרתיה עביד שהתורה אינה אלא שער ליכנס בה ליראת שמים לכך צריך שתקדים לו יראת שמים, עכ"ל.

ועל כן הזהירה תורה כי תבנה בית חדש, ומכנים הוא שמה כל התורה והמצוות וכו', או אז מוטל עליו להזהר עד מאוד ועשית מעקה לגנך, וידוע מספה"ק דמעק"ה נוטריקון הרהורי עבירה קשים מעבירה, ורומז שראשית דבר מוטל עליו לשמור עצמו ולעשות ולקיים גדר וסייג מכל דבר רע, כדי לשמור

האוב"ק, אזי שרי עליה שם הוי"ה מלגאו ושם שד"י מלבר, ואילו הפוגם בהם נחסר שם שד"י ובא במקומו ס"מ ואז נחסר ממנין השם מס' רי"ד. והיינו דקאמר יר"ד ירדנו שחיסרנו והורדנו מנין רי"ד, ואז מתחילה לשבור אוכל דהו עיקר הגורם למיעוט ועיכוב שפע הפרנסה, עכד"ק עיי"ש.

- ע"י העדר הטהרה מאבדים שפע הגשמי והקשר הרוחני עם השי"ת -

עפי"ז יבואר היטב דברי חז"ל כל המגדל כלב רע היינו שמגדיל ומרחיב הכח להקליפה הטמאה, על ידי החטאים והעוונות החמורים אז מונע ממנו חסד שאז הרי עוסק בתורה ובמצוות שלא בנפש מטהרה, וממילא כל השפע הנשפע מאותן אוצרות קדושים באים דרך אותן צינורות מקולקלים, ואין אותו אדם נהנה מהם, כי לא אליו מגיע הברכה, רק פונה לסטרא אחרא ומהם כל יניקתם וחיותם. וז"ש למ"ם מרעהו חסד, אותו הס"מ נוטל לעצמו כל החסד הבא מרעהו זה הקב"ה שנא' (משלי כו, י) רעך ורע אביך וגו' (ראה שמו"ר כו, א).

והאדם שעובד את השי"ת בתורה ומצוות בקדושה ובטהרה מתוך שמירה על כל אבריו אזי כל אלו עולים למעלה לריח ניחוח ועי"ז מוריד כנגד זה שפע ברכה דלעילא, ואם ח"ו נכשל ומקיים התורה והמצוות שלא בטהרה, על ידי הרהורי עבירה הקשים מעבירה (יומא דף כ"ט ע"א), ועוד כהנה וכהנה, אז באותן תורה ומצוות מוזין הוא את הסט"א ומעניק להם מזון וצידה להשביע רעבון נפשם שיוכלו להגביר כח הטומאה בעולם, ולא זו בלבד שמונעים החסד, אלא שאף מגבירים כח הרע כל כך ומייצרים מלאכי חבלה שנועדו להשחית ולחבל בכרם בית ה', וגורמים לפורענות קשה על עם בני ישראל.

ומוסיף עוד רב נחמן בר יצחק בגמ' שם ואומר, אף פורק ממנו יראת שמים, כלומר שעל ידי כח הקליפה הזאת הרי הוא מסיר מעליו חותם שם הוי"ה ושם שד"י כאמור, שהם שני שמות קדושים המשפיעים על האדם שפע קדושה, גם השם הוי"ה שכשאדם חתום בשם זה הריהו קרוב אל השי"ת, ויותר מזה אף שם שד"י, שכאשר חתום האדם בשם זה, הרי יש בו מעין 'האומר לעולמו די', וכשם שביד הקב"ה לעצור ולומר די, כך נתן השי"ת כח לאדם החתום בשם זה שיקבל כח מיוחד לומר די ליצרו, ומסוגל להתאפק ולא להתפתות לעצת לבו להרע

כל אשר אגר וצבר ברוחו ונשמתו כי ח"ו לא יפול הנופל ממנו, ולא ינקו כל אותם זרים האורבים לנו הם"מ וכוחות הטומאה המחפשים ותרים אחר טיפת חיות ויניקה להמשך דרכם.

- 'לא תשים דמים בביתך' - ע"י השמירה על התורה ומצוות יש הגנה מפני ריבוי הצרות -

ועל כן כבר הזהירו בספרן של צדיקים על כל תלמיד חכם ואיש צדיק שישב בבית המדרש ולמד והגה בתורה הק' כמה שעות ברציפות, עד כמה זקוק הוא להזהר ולהשמר עד מאוד בעת שיוצא בעת לרחוב העיר, כי הרי הוא כעשיר ובעל הון שמסתובב ברחובות ובשווקים כשבידיו מונח רכוש רב, ומסביבו פלוגות שודדים ותאבי בצע הממתנינים לשעת הכושר אימתי יוכלו להניח ידם על השלל. וכבר אמרו חז"ל (סוכה דף נ"ב ע"א) כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו, כי דייקא אותו צדיק שעסק בתורה שעות רצופות, וגדל בתורה וקידש וטוהר עצמו, דייקא אליו אורבת הטומאה הרבה יותר מאשר לפורקי העול. ועל כן כשכונה לעצמו אותו בית גדול המכיל בתוכו אותו האוצר נפלא, עליו לעשות מעקה היינו שמירה חזקה ואדוקה שלא יאבד חלילה כל מה שבידיו. ועליו לדעת כי בראי' אחת שלא כהוגן יכול הוא לאבד הכל ברגע, ולשווא היה כל עמלו. וכידוע מה שהמליצו בספה"ק על לשונם ז"ל 'אין מקרא יוצא מידי פשוטו', ואכמל"ב.

ע"ז אמרה תורה, דהזהירות הוא לא תשים דמים בביתך, כי בהמנע מהשמירה ההגונה אזי כל התורה והמצוות שלו עלולים לגרום שפיכות דמים בישראל רח"ל, כי כל מעשה התורה והמצוות שנעשים שלא בטהרה משפיע שפע להסט"א, ואז מתעצם כחה להביא עוד ועוד משחיתים ומחבלים לשפוך דמם של ישראל. ועל האדם לעשות חשבון נפשו, מי יודע כמה נפשות מישראל נרצחו בעקבות מעשיו, ומחמת אותו כלב רע שגידל בתוך ביתו.

- השומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו -

וכבר לימדנו רבוה"ק דהשמירה המעולה שיוכל האדם להציב סביבו שלא יפול רכושו לידי הטומאה, הוא על ידי שמירת הפה. שכל השומר פיו ולשונו הן מסתם דברים בטלים, ובפרט מדיבורים אסורים כלשון הרע ורכילות וכו', הרי הוא נשמר מכל דבר רע. וכדברי חז"ל (ספרי, פר' תצא, אות קי"ט; וראה

כתובות דף מ"ו ע"א) רמז ללשון הרע מה"ת מנין (דברים כג, י) ונשמרת מכל דבר רע, דיבור רע, ומאידך (כתובות שם; ע"ז דף כ' ע"ב) דרשו גם מפסוק זה דהכוונה להנצל מטומאה עי"ש, והאמת כי שניהם עולים בקנה אחד, שעל ידי שמירה מדיבור רע, ממילא ינצל האדם מכל רוח טומאה. וכידוע מש"כ בספר 'יצירה' (פרק א' משנה ג') דברית המעורר מכוון כנגד ברית הלשון.

וכאמור שכאשר האדם אינו שומר על נפשו מטוהרה שולט עליו קליפת כלב רע, וכיוצ"ב גם מי שאין שומר פיו מדיבורי לשון הרע, הריהו ג"כ בבחי' כלב, וכדאי' במדרש (נחל קדומים, סו"פ מטות, מילקוט ראובני; וראה בס' זרע ברך, פר' בא, עה"פ ולכל בני" לא יחרץ כלב לשונו) ברמזו הכתוב (במדבר לב, מב) ויקרא ל"ה נבח בשמו, דל"ה נוטריקון לשון הרע, אף הוא נרמז בכלב נב"ח וכשמו כן הוא. למדנו דשניהם אחד הוא, והשמירה הנכונה שיוכה האדם להשמר ולהגן על עצמו מכל רוח של טומאה, הוא באמצעות שמירת קדושת הפה, ואם ח"ו אין שומר הפה כראוי אזי נהפך כולו לצורת כלב, ומאבד מעצמו לגמרי צלם אלוקים רח"ל.

- כוחו של עמלק להלחם בישראל ע"י שהקדים תחילה לטמאותם -

כשנעמיק יותר בענין נראה גם כמה שארע עם עם בני ישראל במלחמת עמלק נראה כי באמת כל כח הסט"א היא בהעדר הקדושה שמתגבר אצל עם ישראל דייקא כשפוגמים בלשון הרע ורכילות ונחסר מהם אחדות הלבבות. דהנה חז"ל דרשו (בכורות דף ה' ע"ב) בפסוק (שמות יז, ח) ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידיים, שרפו ידיהם מדברי תורה, ולכאו' ראוי להבין מה שייך כאן רפיון ידים, ולמה לא אמרו שבטלו מן התורה.

ובכתובים שם (שם פסוק ז) שבני ישראל אמרו 'היש ה' בקרבנו אם אין', וברש"י משל לאב שנשא את בנו ושאלו בנו היכן אבא השליכו אביו לכלב, עי"ש, ולכאו' הרי בן ששואל את אביו בעודו ביד אביו, מוכרח כי הוא ילד שוטף וחסר דעה, והנכון היה לטפל בו ולרפאותו ולא להשליכו לכלב.

אלא דאיתא במגלה עמוקות (פר' ואתחנן, אופן קכ"ד; שם, אופן ק"מ) דטומאת עמלק שורשו בקליפת כלב (וראה זוה"ק פר' בשלח, דף מ"ה ע"א), והוא היה קליפה

זהו שרמו רש"י על אותו בן הנישא ביד אביו, רמו לבני ישראל כשהם בבחי' בנים למקום שעוסקים בתורה במהרה, אז המה מקושרים ומאוחדים עם הקב"ה, כי קוב"ה ואורייתא וישראל חד הוא (זוה"ק ח"ג, פר' אמור, דף ע"ג ע"א), אך כאשר שוכח היותו בן לאביו וליבו חורש מחשבות און, אז משליכים אותו לכלב רע דייקא, היא הקליפה הטמאה הגוזלת כל רכוש שרכש בתורה ובמצוות, וממנה כוחו להכין כלי משחית להרוג ולאבד רח"ל.

ועל זה מזהירה התורה 'ונשמרת מכל דבר רע', גם מאותו החטא הידוע שנקרא רע, שבא בעקבות שלא שמרו פיהם מדיבור רע, שהיא גורמת להתגברות הטומאה על האדם, ועל ידי ההתאמצות בשמירה זו ניתן למנוע מיד הסט"א שלא יתווסף בה כח להגביר הרע, ואף יותר מכך, שאם כבר ינקה הטומאה מעט מכוחות הקדושה, אזי על ידי העמל והיגיעה של כל יחיד ויחיד שלא להכשל בחטא ועון, יש בידינו הכח לשאוב ולהוציא מהם כל יניקתם, בבחי' (איוב כ, טו) 'חיל בלע ויוקיאנו ומבטנו יורישינו א"ל', ואז יתבטלו מאליהם כי לא יהיה להם שום מקור חיות וצורת קיום.

מעתה יובן טעם הנהגה זו להמנע מעסק התורה בשעות אלו, שכן איתא בספ"ק (ראה מגלה עמוקות, אופן קו; וראה בני יששכר, מאמרי תמוז אב, מאמר א, אות ו) שבתקופה זו של חודש טבת יחד עם חודשי תמוז אב מתגברת כח הרע ביותר וכעת היא בתוקפו ממש, ונרמז בלשון הכתוב (בראשית לה, כד) ויהי כמשלוש חדשים וגו', ועל כן הזהירו הקדמונים באותם חודשים להוסיף שמירה על שמירה הן ברוחניות והן בגשמיות, מחמת התגברות הקליפה הזו היכולה להשית צרות ופורעניות רח"ל.

- חובת התעוררות בתשובה במרם יגש האדם לעסוק בתורה -

משום זה קבעו כלילה הזה דייקא שלא ללמוד תורה, כי מי יודע אם לא נגרום חלילה להתגברות הרע, ומי יוכל להבטיח שלומד התורה בשלימות הקדושה והטהרה שלא תשלוט עליו אחיות הסט"א, ואם ח"ו אינו כן הרי שבלימוד הזה הוא מוסיף כח ועוצמה לתוקף הטומאה, וכמו ידיו הרי הוא בורא עוד מחבל ומשחית שעלול לבוא ולהזיק שלומי אמוני ישראל. ונמצא שגרע וקלקל הרבה יותר, ועדיף היה שלא ללמוד תורה כלל, ובכך לא להגביר יד הטומאה.

טמאה שניסתה לטמאות את בני ישראל, וכידוע מה שדרשו חז"ל (תרגום יונתן דברים כח, יז) שהיה זורק עורלותיהן של ישראל, ועל כן נאמר (דברים שם) ויונב כך כל הנחשלי"ם אחרך, אותיות נחש מילה, עיי"ש. וכל זה בא מחמת ברפידים אותיות פרודים כגודע מהכלי יקר (שמות יז, ח), שהיה ביניהם פירוד הלכבות והיו מדברים רע על זה, כי אילו היו באחדות הרי כלל ישראל כולם כאחד נמצאים בקדושה עליונה, וכשמביטים עליהם בכללות אין בהם שום דופי, והחסרון מתגלה רק כשהם פרודים (ראה יטב לב, פר' בלק, ד"ה ויאמר), ורק מכח שנאת חנם ופירוד הלכבות אז נשקעו בטומאתם כ"כ עד שהיה הכח ביד עמלק להלחם בהם.

וע"ז אמרה תורה, שמחמת שאמרו היש ה' בקרבנו, כי אחר מעשיהם המכוערים הסירו מעצמם חותם המלך, על כן רפו ידיהם מדברי תורה, שגם שהיה להם תורה ומצוות בידיהם הרי שהכל נתרופף וידיהם נתרקנו, כי כל אלו הלכו לקליפות, להיפך מהתלמיד חכם השומר גופו בקדושה ובטהרה, שאז הוא בבחי' ובתורתו יהגה יומם ולילה (תהלים א, ב) שהתורה היא שלו ותחת שליטתו, והיא מקושרת אליו. אך כאשר נתגברה השנאת חנם אצלם והסירו מעליהם השמירה, אז הלך הכל אצל הסט"א, וממילא איבדו הצלם אלוקים שעליהם, ואז נתגבר עליהם עמלק וינק מהם כל כוחו להוציא כלי מלחמתו ולהלחם.

- 'והיה כאשר ירים משה את ידו' - ללמד שאין יאוש ולעולם אפשר לשוב למעלה -

אך באותה שעה גילה השי"ת למשה שגם כשבני ישראל כבר נפלו ונכשלו כ"כ, עדיין יש בידם היכולת להתרומם ולשוב אל ה' ולהציב מחדש השמירה. וע"כ אמרו חז"ל (ראש השנה דף כ"ט ע"א) והיה כאשר ירים משה את ידו וגבר ישראל (שמות יז, יא), וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה, אלא בזמן שמסתכלים כלפי מעלה ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים הם נוצחים, והכוונה שכשהם מקבלים על עצמם לשוב אל השי"ת ולקדש מחשבות לבם שמכאן ואילך ישתדלו ויתאמצו לא להתפתות אחר יצרם, לשמור על מראית עיניהם שלא יהא עין רואה ולב חומד וכו', אז יזכו שיוציאו כל אותם ניצוה"ק מעמלק, ויאבדו כוחם לגמרי.

והיה שולט על מעשי ידיו שלא יפלו אחד מהם ארצה, עי"ש דב"ק.

ולהרחבת הדברים נראה, דהנה ידוע דטבע הכלב הוא שרוצה וצורך רק לעצמו בלא להתחשב באחרים, וכדאיתא במפ"ל לפרש הפסוק (דברים כה, ז) זכור את אשר עשה לך עמלק, דאותו עמלק שהוא קליפת כלב כאמור, הוא שחושב רק מה שצריך לו בלבד, ואינו מתבונן בצרכי הזולת.

ומצאתי ראי' לדבר מלשון הגמ' בנדרים (דף כ"ד ע"א) גבי מי שאמר קונם שאיני נהנה לך אם אי אתה נותן לבנך כור של חיטים וכו', דהוי נדר לכו"ע, משום שאומר לו לאו כלבא אנא דמיתהנית מנך ולא מיתהנית מנאי, הרי דזה הוא טבע הכלב ליטול מאחרים לעצמו ולא שת לבו לתת גם לאחרים.

ונמצא שבכדי להתגבר על קליפת כלב, הוא שצריך להפוך מכל"ב לבכ"ל, רצ"ל לחשוב על הכל וליתן לבו לצורכי אחרים מה שחסר לפלוני, ומה אלמוני זקוק לו וכו', ובכך להגדיל כח החסד והרחמים בביטול והכנעת קליפת הכלב, ועל ידי זה מקיימים 'תמחה את זכר עמלק' (דברים כה, יט), שמעקר ומשבר כח הקליפה הטמאה הנ"ל.

לעומת אותה קליפת כלב ישנה גם בצד הקדושה כח שיכול להכניע אותה. והוא דהנה נודע כי אחד מצירופי שם הוי"ה ב"ה וב"ש הוא מספר ההי"ן (יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה), ועולה בגימטריא שם נ"ב, שהוא גי' כל"ב, דמכח אותו שם בצד הקדושה אפשר לבטל הקליפה מצד הטומאה. ובגמ' אי' (כ"ק דף ס' ע"ב) דכשאליהו בעיר כלבים משחקים, וכשבא מלאך המות בעיר כלבים צועקים, והיינו כי גם אליהו יש בו הכח להכניע טומאה זו, ועל כן גם אליהו בגימטריא כל"ב.

- אליהו הנביא מסר נפשו לישראל וע"כ יזכה להיות מבשר הנאולה -

והא דניתן הכח ביד אליהו, כי הנה מצינו באליהו בהר הכרמל שהיה מזבח ומקטר לה' עד שבאה אש ואכלה קרבנו, והיה כאן מסירות נפש מצד אליהו, מאחר דמעיקרו היה שלא עפ"י תורה, שהיה מקריב קדשים בחוץ, וכל מעשה זה היה בעבור טובת כלל ישראל לעקור מתוכם את כל עובדי הבעל וכל מיני דעות מינות ואפיקורסות, ועל כן היה אליהו הנביא מוכן לעבור על איסורי תורה, וקיבל על עצמו להפסיד

וע"כ בא לו אותו כלב רע לאדם זה שעסק בתורה, למען ידע כי בעסק התורה שלא כדת ניתן יד לסט"א, והוא בבחי' 'המגדל כלב רע' שמונע חסד ומונע יראת שמים, וגורם לריבוי הצרות והפורעניות.

אך מכאן הלימוד לאדם, שבכל עת גשתו לעסוק בתורה עליו לשפוך שיח קודם בתפילה, ולפתוח ספר התהלים ולנכות בדמעות שליש שיצילהו השי"ת מכל צר ומסטיין, ושיזכה לשמירה עילאה שלא ישליך במו ידיו תורתו ומצוותיו לידי הסט"א, ומצינו כמה וכמה לשונות בנעימות דוד מלכא משיחא שמזכיר ענין הכלבים (תהלים כב, כא) הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי, ואומר (שם נפ, ז) ישובו לערב יהמו בכלב ויסובבו עיר, ומלמדנו דוד המלך שכבר אמרו עליו חז"ל (ע"ז דף ה' ע"א) נאום הגבר הוקם עול (שמואל ב כג, א) שהקים עולה של תשובה, שהוא גילה שבכל מצב יכול האדם לשוב אל השי"ת, וכך יכול גם להוציא בלעם מפי הטומאה, ולקבץ כל הניצוצות הק' שמהם שאבו חיותם, וזה על ידי תשובה שלימה וקבלה על העתיד באמת לאמיתה.

וכל זה כמובן על ידי ההתחזקות בשמירת הפה, שבכך מחזקים גם ברית המעור, ועל ידי כן נעשה מעקה טוב והגון שח"ו לא יפול הנופל ממנו.

- ע"י חסד לאחרים מבטלים קליפת כל"ב שטבעו לחשוב רק על עצמו -

עצה נוספת איתא בספה"ק שבזה יוכל האדם להתגבר על אותה קליפת כלב רע, והוא על ידי ההשתדלות במדת החסד והצדקה, ויבואר עפ"י מש"כ בספה"ק נועם אלימלך לרביה"ק הרר"א זי"ע בפר' חיי שרה, עה"פ (בראשית כד, א) וה' ברך את אברהם בכל, דהקליפה הטמאה היא בבחי' כלב, וכמו"כ יש מהם שנקרא בהמ"ה שאף הוא בגימטריא כל"ב, ואברהם אבינו השתמש בשם קדוש שנבקרא בכ"ל (שהוא היפוך אותיות כל"ב) ובזה ביטל כל הקליפות הטמאות.

ואיתא בספה"ק ד'בכל' רומז למידת יסוד, ואברהם אבינו השפיע על כל סביביו כח זה של ביטול קליפת הרע, וז"ש לאליעזר (בראשית כד, ב) שים נא ירך תחת ירכי, שעל ידי התקשרות אליעזר לאברהם ינק מקדושתו העצומה ובכך נתבטל מעצמו כל כח הקליפה הטמאה, וע"כ נאמר אצל אליעזר המושל 'בכל' אשר לו, שזכה למדת בכל

בגוים וילמדו ממעשיהם, עכ"ז פעלו דבר גדול כזה, והשי"ת קיבל נאקתם ותשובתם, וכח זה נשאר רישומו לדורות עולם בשבועות הללו, ומהם יראו וכן יעשה כל יהודי באשר הוא לקבל בעצמו לשוב אל ה', ועל ידי זה להוציא ולהציל כל הניצוצות הק' שנשלכו אל הסט"א והגבירו כח הטומאה.

ועל כן אות ה"א מורה על התשובה, כי במילוי ההי"ן עולה שם הוי"ה כמנין ב"ן שהוא בגימ' כל"ב, והרמז בזה שעל ידי כן אפשר להגביר כח הקדושה על הטומאה. ובבוא לילה זו בו חל תקופת טבת שמתעצם כח הקליפה, אנו מתבוננים מה ארע לנו מדורי דורות בתקופה זו, כמה צרות ופורעניות עברו על כלל ישראל, וכל זה מחמת כל אותם תורה ומצוות שהיו שלא בטהרה, ובכך הגדלנו והגברנו כח הסט"א, וניתן להם רשות להשחית רח"ל, ועל כן בזמן זה שאין אנו לומדים תורה, יש לו פנאי לאדם לעשות חשבון נפשו, ומקבל כל אחד על עצמו תשובה שלימה, לשמור על כל רמ"ח איבריו ושם"ה גידיו, ולשמור מראות עיניו ודיבורי פיו, ורק על ידי כן נוכל לאחמ"כ לעסוק בדברי תורה.

והבוכ"ע ברוב רחמיו וחסדיו מקבל תשובתנו ברחמים, כי לא יטוש ה' את עמו ונחלתו לא יעזוב (תהלים צד, ד), ועל כן עלינו לנצל את המתנה הטובה הזאת של ימי השוכבי"ם ולעזור לבבינו לשוב אל השי"ת.

ראיתי בספר בית לחם יהודה (מהרה"ק מהרי"ל מלינין זי"ע) תלמידו של בעל תשואות חן זי"ע, (שנדפס זה עתה לראשונה מכתב ידו), וכתב (בפרשתו) ברמז הפסוק בריש פרשתן 'ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה', דהנה נפסק להלכה בדיני כתיבת סת"ם (וי"ד סי' רע"ג) דישנם אותיות שצריכים להיות בס"ת בתחילת העמוד, ונתנו רמז לזה הפסוק (ישעי' כו, ד) סולו לרוכב בערבות בי"ה שמ"ו, ב' הוא בראשית וכו' וכן הלאה, וכתב שם דאותיות אלו בי"ה שמ"ו הוא נוטריקון 'ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה', יעו"ש מה שביאר בזה לדרכו בקודש (וראה מגלה עמוקות, פר' ויגש, אופן א').

ולענייננו יובן הענין, דהנה הבוכ"ע הוא מרחם על בניו רחמיו וכל נפש בישראל בפרטות, ועל כן כל מי שפונה אליו ית' בתפילה ובקשה שרוצה לשוב אל ה', אף שכבר הבטיח זה כמה וכמה פעמים ושוב מעד ונכשל הלוך ושוב, עכ"ז אין הקב"ה מזניחו, וזהו שאמר הכתוב 'סולו לרוכב בערבות', רמז

כל חלקו בעולם הזה ועולם הבא, ובלבד להיטיב לנשמות ישראל, ולפרסם שמו ית"ש בעולם.

ודייקא בדרך זו אפשר להכניע קליפת כלב, על ידי מסירות נפש להיטיב לישראל, שהוא היפך טבע הכלב כאמור שחושב על עצמו בלבד, ורק בגין כך זכה אליהו להיות מבשר הגאולה, ועל ידו יתקיים (מלאכי ג, כד) והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבות, כי דייקא בדרך זו של חסד וההתחשבות באחרים אפשר להכניע צד הטומאה.

והענין הנזכר שהוא שם נ"ב, שיש בו כח להכניע הקליפה, יבואר כי מרמז על כח התשובה, ויש כאן חיזוק נפלא גם לאותה נשמה נדחת שכבר נפלה לגמרי שלא יתייאש, וידע כי השי"ת פותח שער לדופקי בתשובה, כי הנה השם ב"ן הוא כאמור אחד ממילויי שם הוי"ה, והאות ה"א הרי בו נברא העולם כדאיתא בגמ' (מנחות דף כ"ט ע"ב) על הפסוק (ישעיה כו, ד) בי"ה ה' צור עולמים, שהעולם הזה נברא בה"א והעולם הבא ביו"ד וכו'. ומפני מה נברא העולם הזה בה"י מפני שדומה לאכסדרא שכל הרוצה לצאת יצא, ומ"ש תליא כרעיה דאי הדר בתשובה מעיילי ליה, ולייעול בהך, לא מסתייעא מילתא וכו', וברש"י שם (ד"ה לא מסתייעא) דהבא ליטהר בעי סיוע מפני יצר הרע, הלכך עבדי ליה סיוע פתח לעילא, עי"ש. נמצא דאות ה"א הוא האות המורה על כח התשובה שבכל מצב יכול האדם לשוב אל ה', ועד יום מותו תחכה לו אם ישוב מיד תקבלו.

- ימי השוכבי"ם נועדו שכל א' באשר הוא מסוגל לחזור בתשובה -

על זאת עלינו לשבח לאדון הכל שנתן לנו המתנה המיוחדת הזאת ימי השוכבי"ם, שהמה מיועדים ממש למטרה זו, שיוכל כל אחד באשר הוא לקבל על עצמו לשוב אל ה', ואין כל נפק"מ באיזה מצב הוא עומד ולהיכן כבר הגיע. ובשבועות הללו בהם אנו לומדים וקוראים פרשיות שעבוד מצרים וגאולת בני ישראל ממצרים, שכבר אמרו חז"ל (ברכות דף ט' ע"ב) בפסוק (שמות יב, לו) וינצלו את מצרים, שעשאוהו כמצולה שאין בה דגן או כמצודה שאין בה דגים וכו', ופירשו בספה"ק הכוונה שהוציאו משם כל ניצוה"ק שנפלו לבין האומות, ורוקנו לגמרי את מצריים מכל לחלוחית קדושה, ועל ידי כן הכניעו לגמרי קליפת מצרים וכך זכו להגאל. וזאת אפי' שהם עצמם כבר היו בשפל המצב ונתקיים בהם (תהלים קו, לה) ויתערבו

בהתחזקות בלימוד התורה וקיום המצוות.

האמת אומר, כי בראותי יום ביומו בחורים ואברכים חשובים משכימים קום לעסוק בתורה, מקנא אני באמת כי אימתי אזכה אף אנכי לרשפי אש והתעוררות כזו. אך מאידך צריך לדעת שגם אלו שעד כה לא הצטרפו לכך, שאין כאן המקום לבוא לכלל ייאוש, כי כל יהודי יכול להתחיל מרגע זה ואילך בלי לבדוק מצב העבר, והקב"ה פותח שער לכל דופק בתשובה עד יום מותו.

ועל ידי שנתעורר אנו בתשובה שלימה בקבלות טובות לשפר דרכינו אז יקיים השי"ת כמאמר הכתוב חיל בלא ויוקיאנו ומבטנו יורישנו א"ל, ויוציא כל ניצוצות הק' שנלכדו לרשות הטומאה עד שתשאר ריקן מכל, ותאבד כל כוחה שלא יוכלו עוד לשלוח ידם בשום אופן וצורה על העם הנבחר.

- בקשתינו שיפקיע השי"ת השלל מיד הטומאה מכח הפקר בי"ד הפקר -

על כן בקשתנו הוא, שכשם שקבעו חז"ל הדין של 'הפקר בית דין הפקר' (יבמות דף פ"ט ע"ב), שיש ביד בית דין הכח להפקיע רכוש מיד מי שלפי ראות עינם אין מגיע לו, כן השי"ת המקיים מצוות זקנים (תנחומא נשא, כט) ופוסק כחכמי התורה כידוע, הרי וודאי יקיים זה הדין של הפקר בית דין הפקר, ויפקיע כל אותו רכוש שעשקו הקליפות מאתנו, ויתקיים בהם (עפ"י ירמ' ל, יא) בכל העמים אעשה כלה, וכך ישפיע לנו ברכות וישועות.

יעזור השי"ת שהוא זוכר כל הנשכחות, ובמהרה יקיים דברי הנביא (יואל ד, כא) ונקיתי דמם לא נקיתי, ויזכור להם לדראון עולם כל הפשעים שעשו לרבות הרציחות האכזריות שביצעו ללא רחם וינקום בהם נקמתו על כל טיפת דם יהודי שנשפך. ולעומת זה יגלה לנו אור חדש, אור של תשובה, ויראה שנזכה לקדש רמ"ח איברינו ושם"ה גידנו, בד בכד עם קבלת עול מלכות שמים שלימה, ונזכה להיות דבקים בתורתו ית' ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים, ועל ידי כן נהיה מדור לשכינה שתשרה בתוכנו ויתקיים התכלית של 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם' (שמות כה, ח), ובמהרה יפציע אור גאולתנו השלימה במהרה בימינו אמן.

לאותה ערבה חסרת הטעם והריח, כך הקב"ה מקבל אותה נשמה שנשארה ריקם בלי טעם וריח של תורה ומצוות, ואף היא מתקבלת לפניו לרצון, כי על ידי התשובה גם אותה נשמה נעשית חלק ממרכבת הקדושה ונרשמת בי"ה שמו. שהרי הקב"ה הקדים כח התשובה בטרם ברא תבל ומלאו כדאיתא בחז"ל (פסחים דף נ' ע"א), ובזה הקדים רפואה למכה, ועל כן אין לך דבר העומד בפני התשובה (ירושלמי פאה פ"א ה"א).

- ע"י קבלת עול תורה ומצוות בקדושה אפשר לשאוב כל הניצוה"ק מהטומאה ולבטל כוחה לגמרי -

וזה נרמז דייקא בפסוק זה כדברי הבית לחם יהודה ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה שהוא נומריקון בי"ה שמו, כי גם הבאים מצרימה שנופלים ושוקעים בעומק הטומאה, עדיין מסוגלים לשוב ולהתחבר לשם הוי"ה ב"ה ככח התשובה, ודוגמת אותם יוצאי מצרים שהיו בשפל המצב, ועכ"ז נתקיים בהם (שמות יד, לא) ויאמינו בה' ובמשה עבדו שזכו לגילוי אלוקות עד שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי בנבואתו (זוה"ק ח"ב, דף ס"ד ע"ב), ועל כן זכו 'ולכל בני ישראל לא יחרץ כל"ב לשונו' (שמות יא, ז), שהכניעו קליפת כלב הנ"ל וזכו להתקרב אל הקדושה, ומכאן נרשם כח זה לדורות עולם גם בדור עקבתא דמשיחא, לכל נפש מישראל בכל עת ובכל שעה שמי שרק יתחרט על העבר ויקבל על עצמו להיטיב דרכיו ומעשיו מיד יקבלו הקב"ה באהבה.

על כן נתפלל להשי"ת שכבר יראה בעני עמו, ואין עני אלא בדעת (נדרים דף מ"א ע"א) ודעת הוא סדר טהרות (שבת דף ל"א ע"א), ובדור שפל זה שהטומאה מתגברת חדשים לבקרים, אזי נגד זה יש מלחמה על הדעת, שזקוקים לשמירה מעולה שנוכל להתנהג בקדושה ובטהרה. ובוודאי גלוי וידוע לפני הקב"ה שרצוננו לעשות רצונו, והוא הקורא ויודע מחשבות אדם הרי רואה כמה בפנימיות לבנו אנו שואפים ומשתוקקים לעשות רצונו, וע"כ צריך להתפלל ולבקש שנזכה להיות באמת בכחי' 'הבא ליטהר', ואז יסייעו אותנו מן השמים (ראה שבת דף ק"ד ע"א), על ידי שגשתדל ונתאמץ ביתר שאת

מוצש"ק

בשעה 11.00 הגיע לביקור בקו"פ **כ"ק הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א מלעלוב**, אחר ששהה על שב"ק במלון גלי צאנז בראש חבורת נדיבים תומכי צדקה וחסד, וזהו תוכן השיחה:

הגה"צ ר"א בידרמן: אלמלי זכינו היינו מגיעים אתמול לפשעטל והיום לשלש סעודות תורה... אבל לא זכינו...

מרן שליט"א: קם ליה בדרבה מיניה...

הגה"צ ר"א בידרמן: מסופר על הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע, שפעם כשלא עלה בידו לנסוע אל הרה"ק מלובלין זי"ע, אמר, הלא אם העולם היה יודע את גדולת הרבי מלובלין אזי היה השולחן ארוך מלובלין ועד לעלוב, והיכן היה דוד יושב, האחרון בקצה השלחן, וא"כ יושב גם אני עכשיו בסוף השולחן...

מרן שליט"א: הצדיקים היו יכולים לישב שם גם בלי להיות נוכח... מקום שמחשבתו של אדם שם הוא, ושניהם היו יודעים זה מזה. אנו אוחזים היום ניטל.

הגה"צ ר"א בידרמן: שמעתי שבסעודה שלישית היה התורה בענין להכניע קליפת כלב ע"י חסד... **מרן שליט"א:** גם בענין זה.

הגה"צ ר"א בידרמן: פלא הוא, שכאן אף שדיברו בכל עת על תורה תורה תורה, אפ"ה בניטל לא למדו...

מרן שליט"א: מרן אאדמו"ר זי"ע לא היה מסתכל על השעון, ואם היה באמצע לימודו לא היה מפסיק, אבל כמובן שהקפידו על זה...

ידוע מה שכתב הבני יששכר זי"ע בספר רגל ישרה (אות י') וכבר שמענו ממגידי אמת שאירע כמה פעמים בליל נטילתו ועקירתו מן העולם וכו', ואירע לאנשים שלמדו, שבא כלב לבתיהם'.

ואמרת דלא כל לימוד של כל אחד שוה, דישימי שהתורה שלו נלמדת בקדושה ולכן הטומאה משתדלת להפריעו, ויש כאלו שלטומאה לא איכפת כלל מתורתו...

עצם ניטל מקובל כבר מאות שנים בפולין גאלצ'א ורוסלאנד. בחת"ס (ליקוטי תשובות סי' כ') מביאו, והחות יאיר במקור חיים (סי' קנה, א) שזה יותר קדום. אצלכם נהגו ניטל בארץ ישראל בא"י?

הגה"צ ר"א בידרמן: כן.

מרן שליט"א: היו כאלו שאמרו שבאר"י אין זה שייך. מרן אאדמו"ר זי"ע היה מורה שהבחורים ישכבו לישון מוקדם ויקומו בחצות.

כשחל בשבת יכולים לסמוך כל זמן שהשבת נמשכת, עד הבדלה... הרי גם בתשעה באב ממשיכים קדושת שבת עד שעה מאוחרת, רק שאין טועמים.

עם כל הפשטים, אין לזה פירוש על פי פשט, רק עפ"י קבלה.

הגה"צ ר"א בידרמן: הבחורים כאן בישיבה מתענים בשובבי"ם?

מרן שליט"א: מרן אאדמו"ר זי"ע אמר שרק אם אינו

מפריע ללימוד התורה יכולים להתענות.

הגה"צ ר"א בידרמן: 'אין תלמיד חכם רשאי לישב בתענית מפני שממעט במלאכת שמים' (תענית יא, ב).

מרן שליט"א: מתחילה לא היה דורש מרן אאדמו"ר זי"ע מאחרים להתענות, אף שבעצמו היה מתענה הרבה, רק בשנים האחרונות היה מבקש להתענות ביום חמישי, באמרו שהוא רואה שאין עצה אחרת, משיח עדיין לא בא ומוכרחים לפייס את הבוכ"ע... ואמר שישתדלו שהתענית לא תגרום רפיון בלימוד התורה. הוא לעצמו התענה, וזכורני מאחד השנים שהתענה כל ימי השובבי"ם ת"ת, וטעם רק בלילה. ועשה עוד איזה דברים.

בפולין לא עשו עסק משובבי"ם, וכן בגאליצ'א, וגם לא בצאנז, הגם שמוזכר קצת בדברי חיים ובדברי יחזקאל. מרן אאדמו"ר זי"ע לקח זאת מסיגוט.

מרן הדברי חיים זי"ע אמר שתענית בשובבי"ם אינו בגדר יוהרא ומותר לפרסם שמתענה, שהרי זה חובה עליו להתענות בגלל חטאיו (עי' דרכי חיים, הנהגות, אות קיז).

הגה"צ ר"א בידרמן: זקני כ"ק האדמו"ר מלעלוב זצוק"ל אמר פעם בטיש, שענין 'הצנע לכת' היה שייך רק פעם, משא"כ היום, אם אין מתביישים עם העבירות בוודאי אין צריכים להתבייש עם המצוות... **מרן שליט"א:** בוודאי שהיום צריכים את הבחינה של 'יגבה לבו'.

מרן אאדמו"ר זי"ע היה מכבד מאד את הבחורים שנבחנו דפי גמרא ותוס', ופעם שאל אותו אחד, מה עם תורה לשמה, והשיב שקודם ילמדו שלא לשמה ואח"כ ילמדו לשמה, מתוך שלא לשמה בא לשמה... צריכים לעודד ולחזק שיהא קנאת סופרים תרבה חכמה. המקום הראשון שהנהיגו בחינות לאברכים בכוללים היה בקרית צאנז, עד אז לא היה מציאות שנבחנו, ואילו כיום ב"ה יודעים שאי אפשר אחרת, וזה עשה מהפיכה לטובה בכל העולם.

הגה"צ ר"א בידרמן: אני למדתי בישיבת פוניבז' בתקופה שהקים מרן זי"ע את מפעל הש"ס, אני זוכר את המהפיכה ההיא.

הבת עין (פרשת בשלח) מבאר הכתוב (משלי ג, טו) יקרה היא מפנינים, ואמרו חז"ל (סוטה ד, ב) יקרה היא מכהן הגדול שנכנס לפני ולפנים, כי כהן גדול היה נכנס רק בין הבדים של הארון, ומי שלומד תורה בבחינת פנים אל פנים הוא נכנס לארון ממש...

מרן שליט"א: אולי הוא נעשה הארון גופא, ועדש"כ האוה"ח הק' (במדבר כו, כג) 'ומצאתי לחסידי ישראל שכתבו (עי' אלשיך הק', שמות כח, לא), כי פה של לומדי תורה דינו ככלי שרת אשר ישרתו בם בקודש, כי אין קדושה כקדושת התורה'.

הגה"צ ר"א בידרמן: הגרש"ז אורבך זצ"ל אמר פעם לאיזה גביר מאמריקא, על הגמרא הנ"ל שדרשו יקרה היא מפנינים על לפני ולפנים, דאולי הכוונה כן על פנינים כפשוטו של מקרא. ותירץ שלומר על התורה שהיא יותר יקרה מיהלומים, אין בזה שום היגיון, וכמו

תביאם עליו. והיינו שעל ידי שהוא מודה ושם גם בשעת הדין, הוא מעורר שלא יבואו עליו עוד דינים. **מין שליט"א:** ידוע העובדא שפעם נסתלק ילד קטן ושאלו אותו למעלה פשט באיזה פסוק, וכשאמר הפירוש הפשוט שלמד בבית תלמודו, נעשה שמחה גדולה בכל העולמות כי מעולם לא שמעו פשט כזה. לעתיד לבוא 'תורה חדשה מאתי תצא' ונזכה להבין הכל לאמיתו, כעת זהו רק לבוש לתורה, ואף שאין מקרא יוצא מידי פשוטו.

איתא בנועם אלימלך (פרשת חיי) שלבטל קליפת 'כלב' הוא על ידי בחינת 'בכל', עיי"ש לדרכו, ואמרת 'ש'בכל' מורה שאם מתחברים לכלל ופועלים למען הכלל מבטלים קליפה זו, כי מצינו בגמ' (נדרים כד, א) 'לא כלבא אנא דמיתהנינא מינך ולא מיתהנית מינאי', והיינו שהכלב נהנה מאחרים אבל לא מהנה אחרים, ובשביל לבטלו צריכים לעשות עבור אחרים, וזהו הרמז בתיבת 'בכל', שכולל עצמו עם אחרים. המגלה עמוקות כתב (פר' וישלח) 'מרכבה טמאה' בגימטריא 'כלב רע'.

הגה"צ ר"א בידרמן: היינו שהם פועלים רק עבור עצמם. בליקוטי חבר בן חיים (פרשת שמות) מביא מרבו החתם סופר, שבפרשה כתוב (שמות ב, יא) ויגדל משה, ואצל יעקב ועשו כתיב (בראשית כה, כז) ויגדלו הנערים, כי התורה מספרת איך הם גדלו, יעקב גדל עם להיות איש תם יושב אהלים, עשו היה איש ציד, ומשה גדל עם 'יירא בסבלותם', ועזר לבנות יתרו. ומביא דמרגלא בפומיה של רבו החתם סופר, על הגמרא (נדרים לח, א) שמה שנתעשר מפסולתן של לוחות, היינו שנתעשר בתורה על ידי כל המדות טובות שאינן כתובות על הלוחות, וכעין פסולתן של לוחות.

בבני יששכר (מאמרי אדר, מאמר ב, דרוש א) מביא שהצדקה הגדולה שבצדקות זה ללמד לעני בדעת...

מין שליט"א: אני מזכיר זאת הרבה.

הגה"צ ר"א בידרמן: דהיינו ששר התורה הוא שר החסד... זוכים להיות כאן שר התורה וגם שר החסד, שמכניסים כל כך הרבה תורה.

היינטיגע וועלט עם ההארת פנים והחסד שעושים לכל אחד...

מין שליט"א: מדרגת החסד שישנו כיום, בהיקף כזה ובמושגים כאלו, מסתמא לא היה בהיסטוריה של כלל ישראל... איתא במדרש (מדרש תהלים, פרק כ; הובא בפרשת דרכים, ריש דרוש יח) שהקב"ה אומר בזכות צדקה שעושין אלו עם אלו אני מושיען.

הגה"צ ר"א בידרמן: חסד בממון ובגוף, בכל התחומים... **מין שליט"א:** אני אומר תמיד שבזמננו אין צריכים להיות במדרגת הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע בשביל לראות את חלק הטוב בכלל ישראל.

הגה"צ ר"א בידרמן: החזו"א אמר לגבי לעשות חסד לבחורים, שכל בחור צריך היום כפית של כבוד... ואני חושב היום שאברך צריך סיר שלם...

מין שליט"א: הרי החזו"א בעצמו היה הרבה עסוק

כמו לומר על מיליארד דולר שהם יותר שווים מטישו... ענה הגביר, אני חושב שהרב אינו יודע מה זה יהלומים... אמר לו הגרש"ז, אם אני יודע מה זה יהלומים או לא, את זה נראה אח"כ, אבל אתם בטח לא יודעים מה זה דף גמרא...

הייתי לפני שנה בצאנז'ע ישיבות, והרציפות' שרואים שם, הוא לא יאומן כי יסופר... רואים את כח הפועל בנפעל, שבחורים בשנת תשפ"ג לומדים שעות על גבי שעות.

מין שליט"א: לכל יש בוודאי רצון להיות טוב... זהו למעלה מדרך הטבע בדור כזה, בפרט שאין כופים ואין מכריחים. בענין זה אכשור דרא...

הגה"צ ר"א בידרמן: הגר"ח קנייבסקי זצ"ל אמר שאביו הסטייפלער זצ"ל אמר לו היאך להצליח בלימוד במשך שעות, ואמר לו שהנה אפשר להגיע מבני ברק לירושלים ברגל, כי מהבית ועד היציאה מהעיר 'איז דאך נאר א ווערטל', וכן מהעיר ועד הצומת הראשונה, ומשם לשניה, וככה יעשה כמה ווערטלעך ויגיע לירושלים. וכן בלימוד, שקשה מתחילה ללמוד חמש או שש שעות, אבל יתחיל עם של חצי שעה, הרי זה ווערטל, ואחר כך יעשה עוד ווערטל, עד שיראה שהוא כבר אוזח בשש שעות... ואולי זה הכוונה במה דאיתא בגמרא (שבת ל, ע"ב) שרבה היה פותח לימודו במילתא דבדיחותא...

מין שליט"א: יש ענין של עוז וחדווה במקומו...

הגה"צ ר"א בידרמן: מסופר על החזון איש שפעם הביאו אליו ילד שבלע מטבע ל"ע, וההורים היו לחוצים, ואמר להם החזון איש שילכו להרב מפוניבז' כי הוא מומחה להוציא כסף ממקומות שאחרים אינם מצליחים... וכששמעו ההורים זאת צחקו מאוד, וגם הילד בכה ואז יצאה המטבע... והלימוד הוא שבכח השמחה משברים על הדינים, ואפילו שאינה שמחה אמיתית כי הלא הילד הקטן לא הבין את הווערטל...

מין שליט"א: כי בשמחה תצאו...

הגה"צ ר"א בידרמן: לפני כמה חדשים נסתלק באמריקה כ"ק האדמו"ר משינאווא זצ"ל ממאנסי, שהיה בשנות התשעים, והוא היה מספר שבזמניהם לא היו כיתות, אלא המלמד למד עם הילדים אותיות ומשניות וכו', ובגיל י"ד נכנס לבית המדרש ללמוד. ולמלמד היה רצועה של עור, והיה בוחן את הילדים, וכמובן שהילדים חששו מאוד מן הרצועה... וסיפר שהמלמד שאל פעם מה הפירוש 'גד גדוד יגודנו' ואחד הילדים שראה את הרצועה נרעד מאוד ואמר: גד גדוד, וואס 'גאט' טוהט איז 'גוט'... והמלמד רץ לבית המדרש ואמר שם בהתפעלות את הווארט הזה, ולא היה מסוגל להכותו...

איתא ברבינו יונה (שערי תשובה שער ד, אות יב) עה"פ (תהלים עו, יא) "כי חמת אדם תודך שארית חמות תחגור", שכאשר צער האדם יודה אותך, כלומר שיודה האדם בעת צערו, אזי "שארית חמות" שהיו עתידות לבא על האדם, "תחגור" ותעכב אותם ולא

עם בחורים. יש על זה כמה וכמה עובדות.

הגה"צ ר"א בידרמן: סיפר לי הרה"ג רבי יהודה ניישאלס שליט"א מבית שמש, שהוא הלך פעם עם הגר"ח ברים זצ"ל ברחוב, ועצרה אותו איזה יהודיה קשת יום ואמרה שמגיע לה מזל טוב, ושאל אותה למה, וענתה שבתה התארסה, ואיחל מזל טוב ברוב שמחה. ושאל עם מי התארסה, ואמרה את שם הבחור. אמר לה הגר"ח: האם שמעתם על החזו"א? שתדעו שהבחור הזה הוא החזו"א של הדור... והיא התחילה לבכות מרוב התרגשות שזה בטח לא זכותה אלא הזכויות של זקנתה וכו'. וכשהמשיכו שאל אותו ר' יודל מי זה הבחור הזה שכ"כ הפליג בשבחו, ואמר לו שהוא אינו מכיר כלל את מי שדיברה אתו ועל מי דברו, אבל ראה שצריכים להחיות שם יהודיה... הייתי לפני יומיים לבקר חולה, הוא צריך ישועה גדולה, ואמר לי על ההארת פנים שהיה לו כאן אצל הרבי לפני כמה שנים כשלמד כאן, וגם אחרי נישואיו. הוא דיבר על הארת פנים שהרגיש בזה כמלאך המכה על קדקדו.

המהר"ל אומר (נתיבות עולם, נתיב הצדקה, פרק ד) שהמפייסו זוכה בי"א (בבא בתרא ט, ב), משום שהמאכיל לחם זה רק לעכשיו, אבל מילה טובה נשאר לכל החיים. איין גוט ווארט...

מרן שליט"א: רואים זאת במציאות על אנשים...

הגה"צ ר"א בידרמן: הגר"ח שמואלביץ זצ"ל דיבר פעם בבני ברק לקהל גדול, וסיפר שרבו הגאון רבי ירוחם זצ"ל ממיר אמר לו פעם שהיה לו נחת רוח שהגיע לו טלגרם מניו יורק שהבחורים התייגעו ב' ימים על קושיא של ר' חיים, וסיפר הגר"ח ש שארץ לי דקה וחצי לתפוס שאין מתכוונים על קושיא שלו אלא על רבי חיים בריסקער... ואמר לקהל מה אני אומר לכם כשאני נזכר מהדקה וחצי האלה נהיה לי כ"כ טוב על הנשמה... ואמר למה אני מספר לכם, כדי להראות שהכבוד הוא חלומות ודמיונות, אבל כשנותנים זאת לאחר אזי קונה עולמו בשעה אחת, בדיבור אחד...

מרן שליט"א: זה אחריות גדולה מב' הצדדים... הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל אמר פעם בסיבת הדבר שראשי ישיבות צריכים לנסוע ולנדוד עבור כסף לישיבה, כי כל ראש ישיבה הוא בגדר הורג נפש בשגגה שחייב גלות, ותסמרנה שערות ראש מחומר הדברים.

הגה"צ ר"א בידרמן: ה' ישמרנו... החסיד רבי אלי' רוט זצ"ל סיפר [ואסור לבחורים לשמוע כאלה סיפורים...] שפעם נכנס איזה ראש ישיבה אל הרה"ק רבי שלומקע מזוועה זצ"ל, ואמר לו שיש בחור שהוא חייב לזורקו מהישיבה, ושאל אותו אם בירר היטב ואם ניסה להדריכו וכו', ולאחר כל הדין ודברים נהיה רבי שלומקע אדום ואמר, שא"כ אתה צריך לזורקו, אבל תדע שבשמים דנים בין אדם לחבירו קודם ליראת שמים... ואמר לו זאת ג' פעמים, והוא יצא משם בלי רצון להיות עוד ראש ישיבה...

וכבדו מרן שליט"א בתה.

הגה"צ ר"א בידרמן: אפשר לומר על זה גם לחיים... **מרן שליט"א:** אצלנו מקובל שמרן הדברי חיים אמר שיכולים לומר לחיים על מים, ולאחר זמן הגיע לשם אחד החסידים וסיפר על נס שאירע לו בדרך, שכמעט נפל לתוך הנהר וברגע האחרון ניצל, ונוכחו שזה היה באותו זמן שמרן הדברי חיים אמר שאפשר לומר לחיים על מים...

הרי מצינו בתורה נאמר "מים חיים"... 'תהא' השעה הזאת שעת רחמים, בני ישראל צריכים הרבה רחמים, הרבה יהודים צריכים ישועות וכלל ישראל צריך ישועות בפרט ובכלל.

הגה"צ ר"א בידרמן: 'כי ידעתי את מכאוביו'.

מרן שליט"א: מרן הדברי חיים אמר שהוא שמח בר"ח שבט כיון שבכל ב' שבועות יש יומא דפגרא עד חג השבועות (עי' דרכי חיים, אות קא). וכל יומא דפגרא משפיע על שבוע הקודם ושבוע שלאחריו.

מחודש טבת חששו הצדיקים, ובחודש שבט כבר נהיה המתקה.

הגה"צ ר"א בידרמן: זקני זצ"ל אמר על הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע, שכאשר בירך חודש שבט אמר 'מ'מאכט זיך גלייך די ביינער'...

מרן שליט"א: בית שמאי אומרים שראש השנה לאילנות הוא באחד בשבט, והרי לעתיד לבא יהיה הלכה כבית שמאי...

הגה"צ ר"א בידרמן: בחודש זה הואיל משה באר את התורה הזאת... זהו תאריך שכתוב בתורה... בעשתי עשר חודש באחד לחודש וגו' הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר (דברים א, ג-ה).

מרן שליט"א: בבני יששכר (מאמרי שבט, מאמר א אות ב) כותב שמזל דלי הוא מזל ישראל.

מרן אאדמו"ר זי"ע הקפיד שלאחר הבדלה כבר שלא תהיה המפה על השולחן, תמיד כשנכנס לאחר הבדלה כבר לא היה המפה.

הגה"צ ר"א בידרמן: וגם במלווה מלכה?

מרן שליט"א: הוא לא נטל ידיו לסעודת מלווה מלכה, אבל מזונות אכל, ואז שמו חתיכת מפה, לא כמו בימות החול שלא היה בכלל מפה, וגם לא מפה של שבת. אחר כך ראיתי כן מהגה"ק ממונקאטש זצ"ל (דרכי חיים ושלום אות תעא) שג"כ הקפיד, ובפשטות כדי להראות שזה רק לכבוד שבת.

מרן אאדמו"ר זי"ע סיפר שמרן הדברי חיים היה אומר, שרבו הרה"ק מראפשיץ זי"ע אמר לו שאם לא יאכל סעודת מלווה מלכה ירגיש את קדושת השבת עד יום ראשון. ובזקנותו היה מרן הדברי חיים מתאונן ואומר כשהוא אוחר בדיקנא קדישא: וויי לי, זקני הלבין כבר, מלווה מלכה איני אוכל, קדושת השבת אינני מרגיש, מה יהא עמדי...

בעת הסעודה ביום ראשון היה מרן הדברי חיים ממזמר הזמירות למוצש"ק, שהיה מחשיב זאת לסעודת מלווה מלכה.

עולם, ויקויים מהרה הכתוב והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושמתים מיגונם, ומעתה ועד עולם אך ששון ושמחה תשיגו ונסו יגון ואנחה, אכי"ר.

חי"ק

יום שני פר' וארא ז"ך טבת

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה ברוך אלעזר נ"י בן הר"ר חיים יצחק גנזל מביתר (ב"ר זאב מירושלים).

אחר התפילה נערך שמחת הברית לבן הר"ר יקותיאל יהודה ווינברגר מפעיה"ק (בה"ר נפתלי הירצקא מפעיה"ק, וחהג"ר ישכר דוב אליאס מפעיה"ק).

בערב קיבל מרן שליט"א קהל, בין הנכנסים היה הרה"ג ר' חכם צבי הלברשטאם בן הגה"צ גאב"ד שיכון ג' ב"ב שליט"א לרגל שמחת נישואי בנו נ"י.

יום שלישי פר' וארא כ"ח טבת

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה שלמה נ"י בן הרב בן ציון הרשקוביץ מביתר (בה"ר דוד יהודה מפעיה"ק).

אחר תפילת שחרית נסע מרן שליט"א לעיר בני ברק, תחילה סר לניחום אבלים אצל כ"ק האדמו"ר מנאראל שליט"א ובניו הרבנים הגאונים, רבי אהרן שליט"א, רבי זלמן שליט"א ורבי אשר שליט"א, היושבים שבעה על פטירת בנו - אחיהם הרה"צ רבי אברהם זצ"ל, שנלב"ע בפתע פתאום, מרן שליט"א ניחמם בדברי תנחומים, וזהו תוכן השיחה:

האדמו"ר מנאראל: כשרואים כמה הוא הסתלקות של בן אחד, מבינים מה עבר מרן זי"ע כשנסתלקו לו י"א ילדיו... ונשאר חזק ברוחו אף שבוודאי כאב לו מאד.

מרן שליט"א: בשנים הראשונות עוד היה מדבר מזה, אבל לאחמ"כ כמעט שלא דיבר מזה כלל.

האדמו"ר מנאראל: אני שמעתי אותו פעם להזכיר זאת ברבים.

מרן שליט"א: הוא הזכיר זאת כענין כללי על צרות ישראל. **האדמו"ר מנאראל:** בבית לא הזכיר?

מרן שליט"א: לא, רק פעם אחת התבטא ואמר לי, האמן לי שאין לי אפילו יום אחד שאיני נזכר מהם...

האדמו"ר מנאראל: כשהגיע מרן זי"ע לארה"ב בתקופת מלחמת ששת הימים, היה כינוס של אגודת הרבנים, והשתתפו שם הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל. ואני עם להבחל"ח ר' בנימין וויללגער ז"ל, היינו שליחים להזמין את הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל. ומרן זי"ע הסביר להם למה הגיע לאמריקה, כי כבר עבר את מלחמת העולם הראשונה והשנייה ואיבד אשה וי"א ילדים, והרגיש שאינו מסוגל לעבור מלחמה שלישית. והמטרה שלו הייתה שירעישו בכל העולם שידעו שהשונאים לא רוצים רק את ארץ ישראל אלא את כל היהודים בעולם.

הגה"צ ר"א בידרמן: זקני צ"ל בשנותיו האחרונים גם אכל מלוח מלכה ביום א' וזימר את הזמירות. **מרן שליט"א:** הרה"ק משינאווא לעת זקנותו גם לא אכל סעודה שלישית בחורף. הרי אפשר לצאת בפירות. וליוהו מרן שליט"א החוצה ונפרדו לשלום.

יום ראשון פר' וארא כ"ו טבת

אחר תפילת שחרית נערך שמחת הברית לבן הר"ר מנחם מענדל גוטליב מפעיה"ק (ב"ר אריה זנויל מב"ב, וח"ר גבריאל שנק מפעיה"ק).

בערב קיבל מרן שליט"א קהל, בין הנכנסים היה הרה"ג רבי ברוך הגר שליט"א אב"ד ברכת משה בבית שמש וחתן כ"ק האדמו"ר מקרעטשניף שליט"א, לרגל שמחת נישואי בתו הכלה תחי'.

היום שיגר כ"ק מרן שליט"א מכתב תנחומין, עם הגר"ש ניימאן שליט"א דומו"צ קהילתנו הק' בלייקווד, לבני הגה"צ המפורסם רבי מתתיהו סלומון זצ"ל משגיח דשיבת ליקווד ומזקני גדולי ומאורי הדור, שנלב"ע לדאבון לב כל בית ישראל אשר ביכה את השריפה אשר שרף ה', וזהו תוכן המכתב:

בעה"י, כ"ו בטבת תשפ"ד לפ"ק

ה' השוכן רומה, יעזרר ישני אדמה, יחיש קץ נאולה ונחמה, לכל משפחת סלומון הרוממה, ובראשם הבנים הרבנים הגאונים, מוה"ר יעקב יהודה שליט"א, מוה"ר חזקיהו משה שליט"א, ומוה"ר מאיר שליט"א.

בתוך כל בית ישראל בכה נבכה תמרורים את השריפה אשר שרף ה' לעת נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש, אביכם עטרת ראשכם, המאור הגדול הגאון הצדיק מוה"ר מתתיהו חיים זצוק"ל, המשגיח הנערץ דשיבת בית מדרש גבוה בלייקווד.

גדולה האבידה ומי יתן לנו תמורתו של האי צדיק וגאון שהתורה היתה משוש חייו, הוא הגבר שהאיר באור יקרות לארץ ולעדרים עליה את דרכי התורה והיראה, וכעמוד אש הלך לפני המחנה להעמיד הדת על תילה ולהנחיל דעת טהורה בכרם בית ישראל, ועליו מר יבכיון חבל על דאבדין ולא משתכחין, וי להאי שופרא דבלי בארעא.

יה"ר שיהא למליץ יושר במרום שלא ישמע עוד שוד ושבר בגבולכם ובגבול כל אחבנ", והמקום ינחם אתכם ואת כל המשפחה החשובה בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, שלא תוסיפו לדאבה עוד עד

דקדק עם עצמו, והיה ירא שמים גם בביזנעס...

מרן שליט"א: זה סימן ליהודי ירא שמים...

בנו הג"ר אשר: גם כשהיה אברך חדש רוצה להיכנס למסחר בתחום שלו, היה מדריך אותו ולא כמו שאחרים שחוששים מזה... היה נקי כפיים בממון ולא נטל כל מה שהיה לו בו ספק.

האדמו"ר מנאראל: הוא היה לוקח אותי ברכבו ליוניאן סיטי אל מרן זי"ע.

אחד הנוכחים: על הרה"ק הרבי ר' הירש מרימינוב זי"ע מסופר שקבר כמה וכמה ילדים, והיה עוד אחד מגדולי הדור שגם ישב שבעה על בנו ולא יכל להתנחם, וסיפרו לו על הרר"צ מרימינוב שקיבל באהבה, ואמר שגם בשמים זה פלא גדול...

מרן שליט"א: הוא אמר לגבי נסיון עקידת יצחק, דלכאורה מהו רבותא בזה כלפי אברהם אבינו שעשה את אשר צוה עליו השי"ת. וביאר דהרבותא הוא שאברהם אבינו לא ניסה ולא השתדל כלל וכלל לבקש מה' שיחוס וירחם על בנו יחידו, ולא אמר אולי בכל זאת ירחם עליו שלא יצטרך לשחטו, אלא תיכף כאשר נצטוו השכים אברהם בבוקר לעשות את רצון ה'.

אחד הנוכחים: יש איזה סיפור על מה שהתבטא הרה"ק מבעלזא זצ"ל כשהרגו את בנו רבי משה'לע...

האדמו"ר מנאראל: הוא אמר: גם אני הקרבתי קרבן... זה היה כאשר רשעים אוקראינים תפסו אותו וזרקו אותו לתוך בית מדרש שהבעירו באש, ונהרג שם. וכשהגיעה אז השמועה אל הרה"ק מבעלזא, ישב אז אצלו האדמו"ר הרה"ק מוועליפאלי זצ"ל שהתאונן אז אצלו על גודל הצרות והריגת משפחתו, והרה"ק מבעלזא אמר לו: איך האב אויך צושטייער געגעבן א קרבן.

אלו הם מעשיות של בעלי מדרגות, אבל אנו בשר ודם פשוטים, מאוד קשה לקבל זאת.

מרן שליט"א: מכה אשר לא כתובה בתורה... הרמב"ם כותב אשרי מי שחתמו ימיו במהרה...

מרן אדמו"ר זי"ע סיפר שאביו הרה"ק מרודניק במלחמת העולם הראשונה היה בקליינווארדיין...

האדמו"ר מנאראל: הוא הרי נסתלק שם.

מרן שליט"א: ובא אחד לבית מדרש ואמר שיש עשרת אלפים אידישע אלמנות, ואמר הרה"ק שירדה אכזריות לעולם ומקבלים כבר הכל. וסיפר שאביו הרה"ק מגארליץ כששמע איזה בשורה רעה היה מתעלף.

וספרו בני המשפחה עוד על פעליו הגדולים של אחיהם המנוח לצורכי חסד וכו'.

וקם מרן שליט"א ואמר המקום ינחם אתכם וכו'.

אח"כ הגיע מרן שליט"א לביקור אצל **כ"ק האדמו"ר מביאלא רמת אהרן שליט"א**, וזהו תוכן השיחה:

האדמו"ר מביאלא רמ"א התעניין בשלום מרן שליט"א וכו' **מרן שליט"א:** חותני זצ"ל היה אומר, איך טוה נישט וואס איך דארף צוטוהן... ה' יעזור שנוכל לעשות טוב... **האדמו"ר מביאלא רמ"א:** חותנכם זצ"ל היה פה מפיך

בנו הג"ר אשר: זכורני כשאבי שליט"א הגיע פעם ליוניאן סיטי בחנוכה, ומרן זי"ע יצא מהמעלית ואמר לו שאין לו טיפת כח, וענה אבי 'אונו דארפין די רבי זאל זיין געזונט, והשיב מרן זי"ע, האסט מיר מחיה געווען... **מרן שליט"א:** הרי הרה"ק מבעלזא אמר שהקב"ה לא עשה לו מעולם שום רע...

האדמו"ר מנאראל: הרי מדברים ממלאכים...

אחד הנוכחים: זה היה כשבאו לנחמו על הסתלקות אחיו הרב מבילגורייא זצ"ל, ואחר המנחמים אמר 'שלא תדעו עוד מצער', והתבטא הרה"ק מבעלזא שמעולם לא היה לו צער...

מרן שליט"א: ואף שאיבד את כל משפחתו וצאצאיו במלחמה...

האדמו"ר מנאראל: אולי מה שמרן זי"ע לא הזכיר את צאצאיו היה גם בגלל כבוד הרבנית ע"ה. הרה"ק מבעלזא היה מדליק נר לע"נ הרבנית מזיו"ר, והיה אומר לגבאי רבי אהרן מרדכי (רוטנר זצ"ל), שיראה שהרבנית לא תעבור שם במקום...

הרה"ח ר' סנדר פריד: אחר הסתלקות הרב מבילגורייא זצ"ל, שמע את אחותו בוכה, וביקש שיאמרו לה שתפסיק לבכות כי אין זה תועלת לנשמה.

האדמו"ר מנאראל: אבל קשה להתאפק...

מרן שליט"א: זה היה מדרגות של צדיקים...

ידוע העובדא אצל מרן הדברי חיים זי"ע, שנסתלק לו בחייו בנו הרה"ק רבי מאיר נתן זצ"ל, ולאחר ימי השבעה על הסתלקותו נפרדה ממנו כלתו האלמנה, שהיתה בתו של הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע, ומרן הדברי חיים ליווה אותה בשמחה ובמאור פנים כאילו לא קרהו אסון. וכשחזרה האלמנה לבית אביה שאל אותה היאך נפרד ממנה חותנה, ואמרה שהיה כמו אב שמלווה את בתו לחופה... נענה הרה"ק מדזיקוב ואמר: לעבוד את השי"ת, בכזו 'אכזריות' אין ביכולתי.

האדמו"ר מנאראל: אנו רחוקים ממלאכי מעלה...

היה לי הזכיייה להיות תלמיד של מרן זי"ע, הרי למדתי שם בישיבה. אמרתי פעם למרן זי"ע שאני מקווה שאינו מתבייש עמי על שאני מחזיק עצמי לתלמיד, ואמר לי, הלוואי שיזכה להעמיד עוד תלמידים בגן עדן, ואמרתי, הרי בגן עדן ישנם די והותר צדיקים, אנו צריכים את רבינו כאן...

בנו הג"ר אהרן: אבי שליט"א סיפר דבר שאינו מפורסם כל כך, שלפני נישואיו נתן לו מרן דורן דרשה, ובתאריך הלוועזי שכתב על גבי הצי"ק הוסיף 'ללידת ר"ע'.

מרן שליט"א: כך עשה כשהיה צריך לכתוב התאריך למנינם. **האדמו"ר מנאראל:** בני המנוח ז"ל היה מסייע רבות לחולים. **מרן שליט"א:** יודעני מקרוב על כמה שעזר להם ולמשפחותם בכל לבו ונפשו.

האדמו"ר מנאראל: מאוד קשה להתחזק.

מרן שליט"א: בפרט שזה פתאומי... הוא היה בריא...

האדמו"ר מנאראל: געזונט אין פריש... הוא היה עסוק כולו עם אחרים ולא מעצמו. וגם בעניני כספים לא

מרגליות... חו"ז כ"ק האדמו"ר מבוהוש זצ"ל היה נפגש עמו הרבה, והייתי מתלווה אליו, והרגישו יותר שייכות כיון שזוגתו הרבנית ע"ה היתה במקור מחסידי הוסיאטין.

אבי זצ"ל גם התגורר מתחילה בפתח תקוה, אבל עוד קודם שחותנכם זצ"ל הגיע לשם. אני זוכר עוד מילדותי את מעמד ההכתרה שהיה שם לגיסכם הגה"צ אב"ד ראדומישלא שליט"א בשנת תשל"א.

זכורני גם כשמרן זי"ע הגיע לפתח תקוה באותה שנה... **מרן שליט"א:** היה אז שם הכנסת ספר תורה, ונשא דרשה...

האדמו"ר מביאלא רמ"א: אני למדתי אז בתלמוד תורה באותה כיתה עם הרה"ג רב חיים ישראל הורוויץ שליט"א מצפת, ואביו הרה"ח ר' אריה ז"ל קירב אותי והכניסני אל מרן זי"ע והציג אותי כנכד צאנז ושינאווא... הוא נשא אז דרשה ארוכה...

מרן שליט"א: גם הייתי שם... אינני זוכר מאז את כל תוכן הדרשה שאמר, אבל דיבר בענין אין כותבין מגילות מגילות... כבר הדפיסו דרשה זו. בדברי האגדה דיבר בחריפות גדולה בענינים שעמדו אז על הפרק.

האדמו"ר מביאלא רמ"א: זכורני שבית המדרש היה מלא וגדוש.

*

מרן שליט"א: מתי הגיע אביכם זצ"ל לארץ ישראל? **האדמו"ר מביאלא רמ"א:** בשנת תש"ג עם ילדי טהרן, יחד עם כמה מאחיו, ואחותו הגדולה. את הבן השני דודי כ"ק האדמו"ר מביאלא פשיסחא זצ"ל לא העלו אז, ואולי כיון שהיה גבה קומה וכנראה היה נראה בעיניהם כבחור מבוגר וחששו שישפיע לטובה על שאר הילדים, והרי ידוע מה היה המטרה של אותה עליה, לקלקל את כל הילדים ולהעבירם מדרך התורה... אבי זצ"ל כבר גם היה אז כבן ט"ז שנים, אבל כיון שהיו כמה שנים בסיביר ולא אכלו שם כראוי וכו', היה נראה כחוש וקטן קומה ולכן לקחו אותו עמהם. כשהגיעו כולם לארץ ישראל היה הגאון הרב מפוניבז' זצ"ל בשבילם כמו אב ואם ודאג לכל מחסורם. זה היה בשנת תש"ג, ואילו זקני כ"ק האדמו"ר בעל חלקת יהושע זצוק"ל עלה בשנת תש"ז.

מרן שליט"א: הוא גם היה בסיביר?

האדמו"ר מביאלא רמ"א: כל המשפחה היתה שם. משם נמלטו לאוזבקיסטן שבמזרח רוסיה, והיו בטורקיסטן. הם ברחו מסיביר בעירום ובחוסר כל, והיו בטורקיסטן יהודים ספרדים שקירבו אותם מאד. זכורני כאשר הקים אבי זצ"ל את בית מדרשו כאן, היו שאמרו לו שהוא מקרב יותר מדי את הספרדי'שע אידן... והוא אמר, שכאשר ברחו מסיביר והגיעו לטורקיסטן לא היה להם היכן לילך והיכן לגור, והלכו כל המשפחה לאיזה פארק בעיר, אביו ואמו וכל הילדים, וישבו שם. ומיד באו כמה ספרדי'שע אידן וקירבו אותם, ואחד מהם הכניסם לביתו, ובמו עיניו ראה שהם לוקחים את ילדיהם ממיטותיהם ומניחים אותם לישון על הריצפה, ואילו להם נתנו את

המיטות, ואיך אני יכול שלא לקרב אותם...

מרן שליט"א: הגלו אותם מתחילה מפולין לסיביר? **האדמו"ר מביאלא רמ"א:** כשפרצה המלחמה באלול תרצ"ט היו בפולין, ועברו אז צרות רבות, ופעם היו שם שני גויים שהורו לאבי זצ"ל עם כלי נשק בידם שיעשה בור לעצמו ושהם יקברו אותו שם, אבל הוא הצליח להימלט משם. פעם כשחזר זקני מהמקוה, תפסו אותו כמה דייטשן ימ"ש והיכו אותו מכות נמרצות ואכזריות, ואף משכו לו את הזקן ותלשוהו עם העור של הפנים רח"ל, וכך הגיע הביתה מוכה וזב דם. כשראתה אותו בתו הגדולה עשתה קולות וברקים, שכבר אין לה כח לראות את הרשעות ולסבול את הצרות, ואז ברחו לבראנוביץ, שם התגוררה אחותו של זקני, הרבנית מקודינב ע"ה, אשת כ"ק האדמו"ר רבי שלום אלטר מקודינב זצ"ל.

מרן שליט"א: היינו שברחו לליטא.

האדמו"ר מביאלא רמ"א: זה היה בתחילת ת"ש, ואבי זצ"ל למד שם בישיבה של הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל. משם הגלו אותם לסיביר, שכן שם שלט סטאלין ימ"ש, והוא סבר שהסיבה שכל כך הרבה יהודים מפולין הגיעו לשם זהו מחמת שהם מרגלים, ולכן החליט לגרש אותם לסיביר.

הגירוש לסיביר היה באותה שנה, ת"ש, ביום שבת (פרשת קרח) יום כ"ג סיון, שאז אספו ושלחו כחצי מליון יהודים לסיביר.

מרן שליט"א: בשעתו זה היה נראה כצרה גדולה, אבל לבסוף זכו הם להישאר בחיים...

האדמו"ר מביאלא רמ"א: זקני זצ"ל אמר אז, כאשר אחותו בכתה בכיות נוראות על הגירוש מבראנוביץ, שהרי זהו יום שבת, והיום שבו נכתבו אגרות שניות, ובוודאי יצא מזה דברים טובים... וקצת לאחר ששלחו אותם לסיביר נכנסו הדייטשן ימ"ש לבראנוביץ, והם זכו להינצל ממיתה.

מרן שליט"א: הרבה היו שם, ביניהם הגאון גאב"ד טשעבין זצ"ל ועוד גדולים.

האדמו"ר מביאלא רמ"א: הגאון רבי שמואל בירנבוים זצ"ל ראש ישיבת מיר בארה"ב, כשהיה מגיע לארץ ישראל בימי בין הזמנים, היה נפגש תמיד עם אבי זצ"ל כיון שהכירו מהתקופה שלמד בבראנוביץ אצל הגאון רבי אלחנן זצ"ל. פעם שמעתי ממנו, שמאותם בחורים שלמדו בבראנוביץ לא נשארו כמעט בחיים הי"ד.

יש איזה מימרא מהרה"ק מהר"א מבעלזא זצ"ל...

מרן שליט"א: שכל מי שניצל היו לו ב' מלאכים לשומר. גם מבניו של הרה"ק מגארליץ זי"ע היו בסיביר.

האדמו"ר מביאלא רמ"א: הרה"ק רבי אלישע מגארליץ זצ"ל והרה"ק רבי סיני מזמיגראד זצ"ל, ששניהם קבורים שם. כ"ק האדמו"ר מזמיגראד בעל אריה שאג זצ"ל הכין מקום קבורה ומצבה לאביו בהר הזיתים.

גם האדמו"ר מטשאקאווא הרה"צ רבי מאיר הלברשטאם זצ"ל היה שם בסיביר בילדותו בצל זקינו.

מרן שליט"א: גם האדמו"ר מגארליץ הרה"צ רבי ברוך

הלברשטאם זצ"ל וכמה מאחיו.

*

האדמו"ר מביאלא רמ"א: השבוע חל היא"צ של כ"ק האדמו"ר מאוז'רוב זצ"ל, הוא גם היה בסיביר.
מרן שליט"א: מרן אאדמו"ר זי"ע ביקר פעם אצלו, ונתלוויתי אז אליו.

האדמו"ר מביאלא רמ"א: הוא היה בן דוד ראשון של זקני זצ"ל. לשניהם היה השם 'יחיאל', זקני זצ"ל נקרא 'יחיאל יהושע' והאדמו"ר מאוז'רוב זצ"ל נקרא 'משה יחיאל', ושניהם נקראו על שם זקנם הרה"ק רבי יחיאל חיים מאוז'רוב זצ"ל.

מרן שליט"א: האדמו"ר מאוז'רוב היה נכד הרה"ק רבי חיים שמואל מחאנטשין זצ"ל שהיה נוסע הרבה לצאנז.
האדמו"ר מביאלא רמ"א: אביו הרה"ק רבי אברהם שלמה זצ"ל היה בנו של הרה"ק רבי לייבוש מאוז'רוב זצ"ל בעל ברכת טוב, וחתנו של רבי חיים שמואל.

מרן שליט"א: מלבד מה שמרן אאדמו"ר זי"ע בקרו כאן, גם הכירו מהשנים שהיה באמריקה, והיו בידידות קרובה.
האדמו"ר מביאלא רמ"א: הרי מרן זי"ע נשא על האדמו"ר מאוז'רוב זצ"ל דברי הספד בישיבת חיי עולם במלאת השלושים להסתלקותו. וכן הזכיר בדבריו את כ"ק האדמו"ר מבאיאן זצ"ל שנסתלק אז. כך שמעתי מהרה"ח ר' חיים שלום פרוש ז"ל.

מרן שליט"א: בתוך הדברים אמר אז מרן אאדמו"ר זי"ע ברוב התפעלות, מה ששמע ממנו בעצמו, שבעין אחת לא היה רואה כלל ובעין השניה ראה רק חלק עשירית בלבד, ועכ"ז חיבר כל כך הרבה ספרים עם בקיאות מבהילה.

האדמו"ר מביאלא רמ"א: היו לו כמה כותבים, הרה"ח ר' חיים שלום פרוש ז"ל, יבלחט"א הרה"ח ר' משה שפירא הי"ו, ועוד. הוא התגורר בתל אביב בשדרות רוטשילד 26 והיה מטייל במרפסת, והכותבים היו יושבים בחדרו והיה מכניס ראשו לחלון ואומר להם איזה מראי מקומות לכתוב... הם עשו רשימה של המראי מקומות ולפי זה היו צריכים להבין מה לכתוב, ואחר כך היה עובר בכובד ראש על מה שכתבו.

הוא עלה מאמריקה לארץ ישראל בשנת תש"ט, וזקני שכאמור היה קרוב משפחתו הלך לבקרו, והשאיר אצלו את אבי זצ"ל שישמשו, כיון שהגיע לבדו. שמעתי מיהודים מתל אביב, שגם זקני כ"ק האדמו"ר מבוהוש זצ"ל התגורר באותו רחוב, במס' 112, ופעמים הגיעו לתל אביב אנשים שמקורם מרומניה שרצו להיכנס אליו, וכשראו את האדמו"ר מאוז'רוב זצ"ל במרפסת סברו שהוא הרבי שרוצים לילך אליו, והוא היה אומר להם שהרבי נמצא במאה ושתיים עשרה...

מרן שליט"א: סיפר לי נכדו כ"ק האדמו"ר מאוז'רוב שליט"א, שכשסעד על שולחן זקנו בשבת קודש, עקב וראה שכל משך זמן הסעודה בליל שבת היה עשרים דקות בלבד, וכך היה הסדר כפי שבדק עם השעון: מ'שלוש עליכם' והזמירות עד נטילת ידים, נמשך עשר דקות, אח"כ היו כל המאכלים כהרף עין במשך

ב' דקות ומחצה, אח"כ חזר על דברי תורה מזקניו במשך שתי דקות ומחצה, אח"כ זמירות שבת ג"כ שתיים וחצי דקות, ולבסוף ברכת המזון עוד שתי דקות ומחצה, ובכך תמה לה סעודת שבת...

כן סיפר, שביקר פעם אצל זקנו זצ"ל בימות החול, וזקנתו הגישה לו לאכול, ושאל למה אינה נותנת גם לזקנו, וענתה שהוא אינו אוכל עם אנשים נוספים אלא ביחידות, ונענה זקנו שעם נכדו הוא מוכן לאכול, ומיד הכניסה זקנתו גם לו לאכול, וסיפר, שעוד קודם שהוא סיים את המאכל הראשון כבר סיים זקנו את כל הסעודה. זה היה ממש כהרף עין וא"א לשער זאת כלל... מרן אאדמו"ר זי"ע הפליא את גדלותו בתורה ואת התמדתו הנפלאה.

*

האדמו"ר מביאלא רמ"א כיבד את מרן שליט"א בלחיים ואחלו זה לזה.

מרן שליט"א: שיהיה חודש שמח, ש'מרם ב'רכם ט'הרם... מרן הדברי חיים אמר שהוא שמח בר"ח שבט כיון שבכל ב' שבועות יש יומא דפגרא עד חג השבועות (עי' דרכי חיים, אות קכא).

האדמו"ר מביאלא רמ"א: ובשנה מעוברת יש גם פורים קטן...

*

האדמו"ר מביאלא רמ"א: כבר עברו קכ"ה שנים מהסתלקותו של הרה"ק משינאווא זי"ע, ולפלא שעדיין שומעים סיפורים חדשים שעדיין לא שמענו עד כה...

גם בשנה האחרונה שמעתי עובדא נאמנה, שמעתי מהרה"ח ר' משה יעקב רוט הי"ו, שאחת מזקנותיו התאלמנה בצעירותה ל"ע ונשארה עם כמה ילדים בבית בלא פרנסה, ונסעה אל הרה"ק משינאווא ובכ"י רב סיפרה את גודל צרתה. שאל הרה"ק משינאווא מה היה הפרנסה של בעלה, והשיבה שהיה משמן ומושח את גלגלי העגלות בזפת. שאל הרה"ק משינאווא אם כבר לא נשאר מהזפת, ואמרה שנשאר חצי פח, ואמר הרה"ק משינאווא שימשיכו עם העבודה הזו. והיא אמרה שאין להם כסף לקנות עוד זפת, ואמר לה שתשתמש תמיד מאותו פח זפת שנשאר לה, והזהיר שלא תגלה זאת לשום אדם. וכך הוה שהשתמשה מאותו פח, ונעשה בו נס כמו השמן אצל אלישע, ולא הפסיק כלל, וכך נמשך כמה וכמה שנים עד אחר שהשיאה את בנה הצעיר, ואז נעצר. כאמור ששמעתי את הדברים ממקור נאמן, של נכד מהמשפחה. וכך שומעים מפעם לפעם עוד ענינים חדשים, ואף שכבר נדפס הרבה הרי זה כמעין המתגבר.

מרן שליט"א: זקני הרה"ק מרודניק זי"ע גם החזיק עצמו לחסיד שינאווא והיה נוסע אליו הרבה.

האדמו"ר מביאלא רמ"א: זקני כ"ק האדמו"ר מטשחויב זצ"ל היה גיסו של כ"ק האדמו"ר הרה"ק רבי שלום משאץ זצ"ל, כי היה חתן אצל אביו האדמו"ר מסוליצא זצ"ל, ופעם סיפר לו חותנו שבנו

המרכזי אהל נחמיה פעה"ק, להשתתף בהלווית האשה החשובה מרת נוסנצוויג ע"ה, אשת הרבני החסיד המפואר ותיק וחסיד, אוצר תורה ויראת שמים, משרידי שארית הפליטה, הרה"ח ר' אהרן יהושע נוסנצוויג ע"ה, אשר היה דבוק בכל נימי נפשו לכ"ק מרן זי"ע ולהבחל"ח לכ"ק מרן שליט"א. עסק בצרכי ציבור באמונה רבות בשנים ועמד לימין צדיק בכל מפעלותיו.

מרן שליט"א האזין לדרשות ההספד של בניה יבלחט"א, הרה"ח ר' הערשל הי"ו מוויליאמסבורג, הרה"ח ר' יעקב הי"ו גבאי בית מדרשנו במאנסי, הרה"ג רבי חיים שליט"א מיוניאן סיטי, וחתניה הרה"ג רבי יואל נחום מאשינסקי שליט"א ראש כולל מנחם ציון בירושלים ומחשבי רבני אנ"ש בירושלים, והרה"ח ר' חיים יהודה רייך שליט"א מיקרי אנ"ש בירושלים. לאחמ"כ ליוה מרן שליט"א את המיטה כבדת דרך ברחובות קרית צאנז כשקהל גדול מלוים את המיטה בדרכו האחרונה.

בשעה 4.30 נכנס מרן שליט"א להיכל המתיבתא לתפילת מנחה ואמירת הסליחות ליום כיפור קטן ואמירת הסליחות לשובבי"ם, כנהוג בחצרות קדשינו. לפני העמוד ניגש הרה"ג רבי מאיר משולם שליט"א. בעליות התכבדו, כהן - הר"ר אליהו כץ מאלעד, לוי - הר"ר אברהם יצחק צבי קליין מפעיה"ק, שלישי - מרן שליט"א, הגבה - הנגיד הרה"ח ר' אברהם רייך הי"ו ראש הקהל דקהלתנו הק' בליקווד, גלילה - העסקן הרה"ח ר' משה ישראלי מנהל עטרת צפת. מיד לאחר אמירת הסליחות התפללו תפילת מעריב, לפני העמוד התפלל - הרב שרגא בלומנטל משגיח בישיבה"ק. ועלה מרן שליט"א לביתו לאויספאסטיין.

בערב סידר מרן שליט"א חופה וקידושין אצל החתן החבר צבי אביגדור נ"י בן הרה"ח ר' חיים מאיר איימר מברכפלד (ב"ר זאב דוב מפעיה"ק), ע"ב הרה"ח ר' חיים מנחם יעקובוביץ מפעיה"ק (כהג"ר גדליה מפעיה"ק, וח"ר שלום יוסף דיקשטיין מרחובות).

בחצרות קדשינו

המבצע המיוחד התקבל אצל האברכים הצורבים בשמחה רבה, וקול התורה גדל והולך, בכל היכלי הכוללים של 'מבצר התורה' בכל אתר ואתר, כל מי שנכנס בימים אלו אל אחד מהיכלי הכוללים נסחף מיד אל אש התורה, ריתחא דאורייתא ממאות הלומדים שהשליכו מתחת גיווים כל חיזו דהאי עלמא, ואין להם בעולמם אלא ד' אמות של הלכה, וביותר כעת שבא אליהם הרחבה גדולה מהנהלת הכוללים, ומגבירים עוד חיילים בתורה, ועוד ועוד שעות נלמדות בהתמדה ובשקיקה. מחזה מיוחד ומרנין נראה במשך כל שעות הסדר כשבקופסא המיוחדת המונחת מחוץ להיכל הכולל מונח

רבי שלום רצה לנסוע פעם אל הרה"ק משינאווא זי"ע, ומשאץ לשינאווא זהו מרחק רב, והוא היה מודאג מזה וביקש ממנו שכאשר יגיע לשינאווא ישלח לו תיכף 'קארטל' שהגיע בשלום. וכן הוה, והראה לזקני את ה'קארטל' שכתב לו בנו רבי שלום, שבו כותב שכאשר הגיע לשינאווא ורצה להיכנס אמרו לו שאי אפשר לעת עתה, והמתין שם בחדר - ואז כתב המכתב - ותוך כדי שישב שם שמע את הרה"ק משינאווא מברך ברכת אשר יצר, וכתב במכתב, שכל הטורח וההוצאות ששילם עבור הנסיעה 'האט זיך שוין געדעקט', ומה שיזכה לראות מעכשיו ואילך זהו כבר תוספת...

*

מרן שליט"א: מרן אאדמו"ר זי"ע ביקר גם אצל זקינכם כ"ק האדמו"ר מביאלא בעל חלקת יהושע זצ"ל, ויש גם תשובה שכתב לו בענין שיעור אכילת פרס (דברי יציב, אור"ח ח"ב, סימן רסא).

האדמו"ר מביאלא רמ"א: שמעתי מאחד שהיה נוכח כשמרן זי"ע כשהיה בפעם הראשונה בארץ ישראל ביקר אצל זקני זצ"ל, הוא התגורר אז ברחוב זבולון בקומה ג', ועלה המדרגות, וכשראה את זקני אמר לו, כשהייתי באמריקה שמעתי שלעלות אל האדמו"ר מביאלא צריכים לעלות הרבה הרבה מדרגות אבל לא ידעתי עד כדי כך... ונפרדו לשלום.

יום רביעי פר' וארא כ"ט טבת

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה אהרן יחיאל נ"י בן הר"ר דוד סלומון מאשדוד (בה"ר יחזקאל מב"ב).

אחר תפילת שחרית נכנסו ראשי גבאי המעמדות הרה"ח ר' אלכסנדר משה בלומנטל הי"ו והרה"ח ר' נתן יונה וימר הי"ו עם דמי ושמות נותני המעמדות, והאציל מרן שליט"א מברכות קדשו לכל הנותנים, שכולם הם בכלל הברכה, ובירך שינצלו כולם מחבלי משית.

אחר הצהרים הגיע מרן שליט"א ליד בית המדרש

מבצע שובבי"ם ת"ת ברשת הכוללים 'מבצר התורה'

תוספת מיוחדת של למעלה מאלפיים ש"ח לכל אברך

לאור קריאת קודשו של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א להתחזק בלימוד התורה ברציפות בימים אלו של ימי השובבי"ם, ולאור המצב בו נמצאים כלל ישראל בארה"ק, יצאו הנהלת 'מבצר התורה' במבצע מיוחד לעידוד וחיזוק הלימוד ברצופות ובתענית דיבור, בה הודיעה למאות אברכי הכוללים שליט"א בכל סניפי רשת הכוללים מבצר התורה, על תוספת של יותר מאלפיים ₪ לאלה שישלימו סדרים שלמים בלימוד רצופות ובתענית הדיבור.

בעה ש"ת

כשאתם רואים ארבעה שקלים אנחנו רואים כאן חופה

כיצד אפשר להשאיר אחים מאחור בשביל 4 ש"ח ביום?
כן, 4 ש"ח להכנסת כלה, זהו המינימום הנדרש, כדי שנוכל להמשיך ולשאת בעול העצום המוטל עלינו. עכשיו זה קורה!
אף אחד לא נשאר מאחור; **חותמים נכשיו על שותפות**

רבינו
הקרוב

אלעד

לא נשארת מאחור

בני ברק

לא נשארה מאחור

ליל שישי
האחרון

לפגישות: ר' ישראל גולדשטיין 052-712-9114

עשרות מכשירי טלפון כבויים של אברכי הכולל השקועים ראש ורובם בלימוד התורה ברציפות ובתענית הדיבור ללא שום מפריעים והיסח הדעת.

אברכי הכוללים שליט"א מוסרים ברכת תודה מיוחדת מתוך רגשי הכרת הטוב מלא הערכה והערצה למנהל 'מבצר התורה' הנודע לתהילה הרה"ח ר' אהרן הופמן הי"ו, על הזכות להיות שותף בתורתם ועל אשר בזכותו התגבר קול התורה באופן משמעותי, ומברכים על תוספת המלגה המיוחדת אשר מביא רווחה לבתיהם ובזכות כך יכולים להתמסר ביתר שאת ללימוד התורה הק', ישא ברכה מרובה מאת ה', יצליח בכל אשר יפנה להגדיל תורה ולהאדירה.

ותומכיה מאושר, הנהלת הכולל פונים לכלל אנ"ש, אנא שאו ידיכם קודש וקחו חלק בתורתם של מאות האברכים, הרוצה להשתתף ולקחת חלק במימון הסדרים, לזכות ולהצלחה או לע"נ יקיריכם, ולרכוש זכות פרנס שבוע, פרנס יום, או פרנס סדר, נא ליצור קשר עם ר' אהרן הופמן - 052-7669675 בברכת י"שר כח.

הופיע לאור ספר "משמרת ההלכה" על הלכות טהרה

גם אם נהוג לחשוב שכיום כמעט ואי אפשר כבר להוסיף על מדפי הספרים משהו מיוחד, מכל מקום אין בית המדרש בלא חידוש, ודברי תורה פריין ורביין ללא קץ. בימים אלו לאחר יגיעה רבה יצא לאור עולם בס"ד ספר "משמרת ההלכה" על הלכות טהרה שנתחבר על ידי הרה"ג ר' אהרן שמרלר שליט"א מחשובי לומדי כוללנו צאנז בבני ברק, בן הגאון רבי חיים שמרלר שליט"א רב בית מדרשינו "היכל צבי" בירושלים.

בספר זה נקבצו ובאו לפונדק אחד כל שיטות הפוסקים מסודרים לפי סדר סימני השולחן ערוך החל ממקור הדין במקרא ותלמוד וממשיך בדברי הראשונים ופסקי הטור ודברי הבית יוסף ופסק השולחן ערוך עם דברי הט"ז והש"ך והפת"ש והגרעק"א ונוסף על כך עוד מדברי הרבה פוסקים אחרונים וספרי שו"ת, משובצים בפניני סברות וביאורים, ודגש מיוחד הושם על סיום כל נושא בהכרעה וההנהגה למעשה מפסקי גדולי זמנינו.

כמו כן בסופו מצורף אליו קונטרס מיוחד במינו לשינון וחזרה בדרך שאלה ותשובה ובו נקבצו והובאו בקיצור נמרץ תמצית דברי הפוסקים (טור ב"י שו"ע ט"ז ש"ך פת"ש רעק"א) הנלמדים בדרך כלל במסגרות הכוללים. והוא תועלת גדולה לחזרת הלימוד למען יעמוד לזיכרון.

הספר מעוטר בהסכמותיהם הנלהבות של גדולי הרבנים שהתפעלו מהאופן הנפלא בו מובאים הדברים בסדר נכון. ובראשו הסכמתו הנלהבת של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שכתב עליו, ופרח מטה אהרן לברר וללבן ההלכות בטוב טעם ודעת, וכן כפי שהעיד בהסכמתו הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א "שזכה להקיף כל סימן וסימן שבשו"ע הלכות נדה החל מסוגיות הש"ס והראשונים ועד אחרוני זמנינו באופן בהיר וברור הלכה וטעמה ונגע בכל הנקודות המעשיים שכתבו הפוסקים והכל נכתב בלישנא קלילא באופן שכל הלומד בו ימצא דברי הפוסקים מתומצתים ומסקנת דבריהם בכל סימן וסימן ובכל הלכה והלכה"

וכן העיד בהסכמתו הגאון רבי משה מרדכי קארפ שליט"א "וחיבורו רב התועלת לידע שרשה של ההלכה ודעת גדולי הפוסקים, ונשא ונתן בדבריהם ומוסיף מדיליה עוד דעות הפוסקים שמפיהם אנו חיים, ובודאי חיבור זה ראוי לעלות על שלחן מלכים מאן מלכי רבנן, ורב תועלת

בעזרה שית

אף אחד לא נשאר מאחור גם אלעד לא! ביום רביעי זה קורה!

אלעד

עכשיו!
כל השאר
מצטרפים
וחותמים

570,000

חולקו
עד כה

תפריט
עשיר

בבית יידנו הר"ר מרדכי אליעזר שוורץ
רביעי 21:00 - 23:00 רח' אבן גבירול 7 אלעד
בהשתתפות הגה"צ אבי"ד ארה"ב וראש הישיבה שליט"א

כולם נותנים, וכולם מקבלים עליהם לחתום שותפות

ללומד הלכות אלו, וגם לידע דעות הפוסקים וההוראות המקובלים אצל מורי ההוראה, וגם תועלת רבה יש בו לחזרה לשינון שהוסיף בסופו קונטרס לשינון וחזרה על סדר סימני השו"ע, וכל הרואה אומר ברקאי ואמינא לפעלא טבא יישר".

מיזם מיוחד בישיבתנו הק' 'שפע חיים' בירושלים תוכנית 'בני אפרים' לשינון הלכה

תוכנית מיוחדת במינה נוספה בתקופה האחרונה לשלל תוכניות הלימודים בישיבתנו הק' בירושלים. תוכנית זו מיועדת לחיזוק ועידוד הבחורים להשקיע מאמצים בעניין לימוד ההלכה בסדר המיוחד מידי יום ביומו במשנ"ב הלכות שבת, ואשר נערכים ע"ז מבחנים שבועיים בקביעות.

כעת הוקם ביוזמת ידידנו הר"ר בן ציון הרשקוביץ הי"ו מביתר קרן מיוחד 'בני אפרים' לזכרו ולע"נ זקנו הנערץ עמוד ההוראה הגה"צ מוהר"ר אפרים פישל הרשקוביץ זצ"ל חבר בד"ץ דקהילתנו הק' בארה"ב, כשהמטרה היא לערוך חזרות תקופתיות מקיפות בסיום כל מקצוע בהלכות שבת החמורות, כשבסיומם יוענקו בעז"ה פרסים מיוחדים לבחורים שישקיעו ויצליחו במבחנים.

השבוע נערך בסייעתא דשמיא המבחן הראשון על כל הלכות קידוש המסועפות, כשכל הבחורים שיחיו השקיעו הרבה מזמנם הפנוי בימי החנוכה, בימי ערב שב"ק ושב"ק וכדו' לשנן החומר הדק היטב, ונבחנו ע"ז במבחן מקיף עם עשרות שאלות כענין, והשיבו כהלכה.

ניכר היה חיזוק גדול בסדר ההלכה, ובשאיפת הבחורים לקנות קניין הלכה לנצח, שבוודאי יהיה זה לתועלת גדולה. צוות הישיבה מילאו פיהם דברי שבח והוקרה לנדב הנכבד על היוזמה המיוחדת להגדיל תורה ולהאדירה.

"אחים לשמחה" במסע מקיף בין קהילות אנ"ש למצות את השותפות הבסיסית של כל אחד ואחד

השבוע זה קרה בבני ברק, בשבוע הבא – באלעד; כי אף אחד לא נשאר מאחור.

לאחים לא אומרים לא. כפי שכבר פורסם, מפעל החסד הגדול של אנ"ש 'אחים לשמחה', ששם לו למטרה להקל את הוצאות הנישואין מכתפי המחוננים, ובאמתחתו תכניות גדולות להגדיל את הסיוע ולהקל עוד יותר, מקדיש את ימי השובב"ם-ת"ת שאנו נמצאים בעיצומם, כדי לתגבר מאמצים ולמצות ככל האפשר את מידת השותפות של אנ"ש בכל קהילות אנ"ש, כדי שיוכלו לעמוד במשימות הכבירות הניצבות לפתחו.

כולם נותנים, כולם מקבלים: אחד מהיעדים הגדולים שלנו, שנוכל לתת לכולם. לכל מי שצריך את הסיוע הזה, ולכל המחוננים הזכאים. בכל קהילות אנ"ש. ללא יוצא מהכלל. היעד הזה הוא לא עתידי, אלא כבר נעשה דבר יום ביומו. מחלקים הון תועפות לכל הזכאים, וסיוע מוגבר למשפחות שנמצאות במצוקה כלכלית, כי לא משאירים אחים מאחור.

עכשיו זה קורה: מזה כבר שבועיים ימים שמנהל 'אחים לשמחה', ה"ה העסקן הנמרץ מוה"ר ישראל גולדשטיין הי"ו מרכז מאמצים לפנות לאלה מאנ"ש שעדיין לא שותפים, ולבקש מהם להיות חלק מהמשפחה הגדולה של אחים לשמחה.

לבית יעקב אלו הנשים: אנא, תרמו את חלקכן בהשתדלות לבנות בתים נאמנים בישראל, על אדני התורה והחסידות. הקריאה היא להביא שמות של לכל-הפחות 2 בנות שלא מאנ"ש, בגיל שידוכים, כדי שבמרכז 'שמחם' יוכלו לבנות רשימות מעודכנות ולהעביר אותן לשדכנים העוסקים בשידוכים של בחורים מתבגרים מאנ"ש. בית יעקב אלו הנשים, מכל רחבי הארץ, כבר מיהרו לזכות בזכות המרטיטה. גם לעסוק בביצור חומת קדושת העם ע"י השתדלות בשידוכים, וגם לזכות – ע"י שליחת 2 שמות – להיכלל בספר 'תחינות' מיוחד, שבו תתפלל הרבנית הצדקנית תליט"א, א"ח כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א, במשך ימי השובבי"ם ת"ת, ותעתיר עבור כל אלו ששלחו שמות למען זיווגים נאמנים בישראל. ויש גם הגרלה על שבת במירון! כל מי שתשלח שלושה שמות, תיכנס להגרלה על שבת במירון כולל סעודות שבת בשפע.

*

מוה"ר ישראל חיים בלומנטל הי"ו, מנהל מרכז 'שמחם', הממשיך לפעול במסירות להרבות זיווגים הגונים בחצר קדשנו - כמי שעומד ומצווה מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א - ורוב הפעולות הנעשות יומם ולילה לא ניתנות לפרסום, מוסר כי בימים הקרובים יגיע אל בתי אנ"ש טופס למילוי השמות, ואותו ניתן יהיה למלא ולהחזירו באמצעות הפרטים הרשומים ע"ג המכתב או ע"י פנייה למרכז 'שמחם' 09-88-515-88 במשך כל שעות היום בשלוחה 1 ולהקיש 3.

מיזם מיוחד ע"י הנהלת מוסדותנו הק' עטרת צפת צאנו
מהנהלת מוסדותינו "עטרת צפת צאנו" בעיה"ק צפת נמסר על מיזם חדש והיסטורי "תפילת ילדי תשב"ר ב עת רצון של ערב ראש חודש על ציון התנא אלוקי רבי שמעון בר יוחאי" באתרא קדישא מירון.
התפילות נערכות בער"ח ע"י תלמידי ת"ת "דרכי אבות" צאנו בעיה"ק צפת - ילדי תשב"ר שלא טעמו טעם חטא, המתפללים על שמות משפחות הזוכים לתמוך במוסדותינו הק'. כמו כן נערכים לקראת יום חמשה עשר בשבט ראש השנה לאילן בו יתקיים מעמד תפילה נוסף "פירותיך מתוקים" כסגולה ביום המסוגל ל"גוטע פירות", לראות נחת מהצאצאים.

בני ברק לא נשארה מאחור: השבוע בליל שישי התקיים פארברענג מיוחד בראשות הגה"צ אב"ד קהילתנו הק' בארה"ב וראש הישיבה שליט"א – יו"ר "אחים לשמחה", במעונו של הנדיב מוה"ר הערשל רייך הי"ו, ורבים שעדיין לא הייתה להם שותפות כלל או שהחזיקו רק בשותפות חלקית, מיהרו לבוא ולחתום על שותפות מלאה, כאשר רבים שכבר הייתה להם שותפות הגיעו והגדילו אותה, כי בני ברק מבינה את החשיבות.

אלעד לא נשארה מאחור: ביום רביעי הקרוב, כמתכונת האירוע הקהילתי בבני ברק, יתקיים פארברענג מיוחד במעונו של הנדיב מוה"ר מרדכי אליעזר שווארץ הי"ו, בראשות הגה"צ שליט"א, וגם כאן כבר החלו להגיע פניות נלהבות מאנ"ש באלעד, כאשר חלקם כבר הביעו נכונות להיות שותפים מלאים וחלקם הודיעו שהם מעלים את השותפות.

כולנו אחים: בשבועות אלה ימי השובבי"ם-ת"ת, ממשיך ר' ישראל לצאת בין קהילות אנ"ש במסע מיוחד, במסגרת אירועים קהילתיים בכל קהילות אנ"ש, כדי להגדיל באופן משמעותי בס"ד ובעזרת ה' יתברך את מעגל השותפים, כאשר המטרה המרכזית היא שבאמת יוכלו לעזור לכולם, ובהמשך אף להרחיב את אפשרויות העזרה והסיוע למחותנים.

אחים לשמחה: מוה"ר ישראל הי"ו, פונה נרגשות לכל אחד ואחד מאנ"ש: "מוטל עלינו עול עצום של גיוס כספים מחדש, בכל חודש. אבל היסוד נבנה על השותפות ועל הלב שלכם. לא משאירים אחים מאחור, עכשיו זה קורה! בימי השובבי"ם ת"ת – אף אחד לא נשאר מאחור; חותמים עכשיו על שותפות, לכל הפחות 120 ש בחודש. כי להכנסת כלה נותנים לכל הפחות 4 ש ביממה".

כדי להיות מעודכנים בדבר האירועים הקהילתיים, עקבו אחר הפרסומים. זריזין מקדימין, מצלצלים עכשיו, לא נשארים מאחור: 052-7129114.

כה תאמר לבית יעקב:

רבות מצטרפות לתפילת הרבנית הצד' תליט"א ולהגרלה הגדולה על 'שבת במירון' – ללא מגבית כלל
צאנו בונה נדבך נוסף של קדושה בימי השובבי"ם-ת"ת, בהשתדלות לבנות בתים נאמנים בישראל: כזכור בימים אלה יצאו במרכז 'שמחם' דחסידי צאנו בקריאה נרגשת

הצר הקודש צאנו

קרית צאנו נתניה

ימים טובים לישראל

ברכת מזל טוב שגורה, קדם האי גברא יקרא, זך הרעיון וההגיון, צנא מלא ספרא, מורה ודאין, על ישראל"ל הדרתו, לעומקא דדינא דיין ונחית, מרביץ תורה ויראה, ערוגת הבושם, ה"ה

הגאון רבי ישראל שוורץ שליט"א

דומו"צ בית מדרשו בשכונת האתרוג בביתר לרגל השמחה השרויה במעונו

שמחת אירוסים בנו הבה"ח המו"מ בתו"ש כמר יוסף נ"י עב"ג הכלה תחי' במזל טוב ובשעטומ"צ

ברכותינו שגורות בזה מקרב הלב, כי יזכה לראות דורות ישרים ומבורכים, מתוך נחת שפע והרחבת הדעת, מתוך סיד"ש ושובע שמחות עד ביאת ינון בב"א

בני המשפחה לתפילה המסוגלת.
בימים אלו פונים מהנהלת מוסדותינו הק' "עטרת צפת
צאנז" אל כלל אנ"ש ע"מ לזכותם ולהיות שותפים ולעמוד
לימין מוסדותינו הק' בעיה"ק צפת.

מהנהלת מוסדותינו הק' נמסר כי עם הגיעה הבשורה
המיוחדת על התפילות של ילדי תשב"ר במקום קדוש זה
מבקשים רבים מאנשי שלומינו לזכות ולהימנות לדבר
מצוה ולהיפקד בדבר ישועה ורחמים ומעבירים את שמות

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הר"ר **נפתלי גליק** הי"ו
אב"י באלעד

לרגל השמחה השרויה במעונו
שפחת הולדת הבת תחי'
במזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת מזל טוב לאביו
הרה"ג רבי יעקב שליט"א

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיא

גליון זה נדבת

ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הרה"ח ר' **ליבוש שווארץ** הי"ו
אב"י ביוניאן סיטי

לרגל השמחה השרויה במעונו
שפחת נישואי הבת הכלה תחי'
עב"ג החתן המו"מ בתוי"ש
כמר ישראל מרדכי נ"י
בן הרה"ח ר' חיים קורץ הי"ו
אב"י פעיה"ק

במזל טוב ובשעטומ"צ

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיא

שפחת החתונה תתקיים אי"ה
ביום א' באולמי אימפעריעל וויליאמסבורג

חצר הקודש צאנז

קרית צאנז נתניה

כסא דברכתא

ברכת מזל טובא וגדיא יאה שלוחה בזה, קדם האי גברא יקירא, משנתו רב ונקי, סיני
ועוקר הרים, מרביץ תורה והוראה, מורה ודאין, ה"ה

הגאון רבי **נפתלי צבי לייפער** שליט"א

דומו"צ בית מדרשינו ברחו' רב אשי בב"ב

לרגל השמחה השרויה במעונו שמחת אירוסין בנו הבה"ח אהרן יוסף נ"י
עב"ג הכלה תחי' במזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת מזל טוב לאביו, על ישראל הדרתו

כ"ק האדמו"ר מצד ברנה שליט"א מחיפה

ברכותינו שגורות בזה מקרב הלב, כי יזכה לראות דורות ישרים ומבורכים,
מתוך נחת שפע והרחבת הדעת, מתוך סיד"ש ושובע שמחות עד ביאת ינון בב"א
ההנהלה

גליון זה נדבת

ידידינו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין
הר"ר ישראל אפרים פישל ברכר הי"ו
אב"י בב"ב

לרגל השמחה השרויה במעונו
שפחת הכנס בנו
המו"מ כמר שמואל יעקב נ"י
לנועם עול תורה ומצוות
במזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת מזל טוב לאביו
הרה"ח ר' חיים דוד הי"ו - אב"י בעפולה

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת

ידידינו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין
הרה"ג ר' שלמה שווארץ שליט"א
ירושלים עיה"ק

לרגל השמחה השרויה במעונו
שפחת הולדת הבת תחי'
במזל טוב ובשעטומ"צ

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

חצר הקודש צאנו

קרית צאנו נתניה

כסא דברכתא

ברכת מזל טובא וגדיא יאה שלוחה בזה, לכבוד איש חי ורב פעלים, נודע בשערים לשם ולתהלה, איש האשכולות,
עושה חסד לאלפים במסירות אין קץ, מסור לקהילתינו הק' באשדוד, שמו מפארים

הרה"ח ר' אהרן יוסף לנדאו הי"ו

אב"י באשדוד

לרגל השמחה השרויה במעונו במזל טוב שמחת נישואי בנו

החתן המו"מ בתו"ש כמר אברהם נ"י

עב"ג הכלה תחי'

ובברכת מזל טוב קדם הסב הדגול, שמו מפארים
הרה"ח ר' גדליה שליט"א - אב"י בבארא פארק

ויה"ר מן קדם אבוהון דשבשמיא, שיוכה לרוות רוח נחת דקדושה מכל יו"ח, ואך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד, מתוך נחת
והרחבה, סיעתא דשמיא עד עולם, ואך טוב וחסד ירדפוהו כל הימים.

גליון זה נדבת

ידידינו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הרה"ח ר' **חיים יעקב משה קורץ** הי"ו
אב"י ביוניאן סיטי

לרגל השמחה השרויה במעונו

שמחת נישואי הבן

החתן המו"מ בתו"ש ישראל פרדכי נ"י

עב"ג הכלה תחי

בת הרה"ח ר' ליבוש שווארץ הי"ו
אב"י ביוניאן סיטי

במזל טוב ובשעטומ"צ

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד

מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

שמחת החתונה תתקיים אי"ה

ביום א' באולמי אימפעריעל וויליאמסבורג

גליון זה נדבת

ידידינו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הרה"ח ר' **מאיר צבי קירשנבוים** הי"ו
אב"י באחיסטף - לוד

לרגל השמחה השרויה במעונו במז"ט

שמחת נישואי הבן

החתן המו"מ בתו"ש כמר יקותיאל יהודה נ"י

עב"ג הכלה תחי בת הרה"ג ר' שמעון מן שליט"א

ובברכת מזל טוב לאביו

הרה"ח ר' פרדכי שלמה הי"ו - אב"י פעיה"ק

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד

מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

שמחת החתונה תתקיים אי"ה

ביום ה' בהיכל פאראנד בית שמש

ולעילוי נשמות

אפו מרת חניא נחמה ב"ר דוד ע"ה - נלב"ע ב' שבט

וחמיו הרה"ח ר' חיים יעקב מאיר ב"ר משה ארנפלד ז"ל

נלב"ע כ"ז שבט, תנצב"ה

גליון זה נדבת

ידידינו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הר"ר **בן ציון משה רייכמן** הי"ו
אב"י פעיה"ק

לרגל השמחה השרויה במעונו

שמחת הולדת הבת תחי

במזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת מזל טוב לאביו

הרב אפרים יחיאל הי"ו

אב"י בב"ב

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד

מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת

ידידינו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין

הר"ר **נפתלי גליק** הי"ו
אב"י באלעד

לרגל השמחה השרויה במעונו

שמחת הולדת הבת תחי

במזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת מזל טוב לאביו

הרה"ג רבי יעקב שליט"א

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד

מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

חצר הקודש צאנז

קרית צאנז נתניה

כסא דברכתא

ברכת מזלא טבא שלוחה בזה, לכבוד איש חי ורב פעלים, העסקן הנודע בשערים לשם ולתהלה,
עדין הנפש וטוב הלב, איש האשכולות, ה"ה

הר"ר שמעון גוטמן הי"ו

מנהל מוסדותינו הק' בירושלים עיה"ק

לרגל השמחה השרויה במעונו **שמחת הולדת הבת תחי' במזל טוב ובשעטומ"צ**

ובברכת מזל טוב לאביו הגדול, חו"ב טובא, סוע"ה, תהלתו בקהל חסידים

הרה"ג רבי **שלמה צבי שליט"א** - מח"ס דברי שלמה

ויה"ר מן קדם אבוהון דשבשמיא, שיוזכו לרוות רוח נחת דקדושה מכל יו"ח, ואך ששון ושמחה ישכון באהלם תמיד,
מתוך נחת והרחבה, סייעתא דשמיא עד עולם, ואך טוב וחסד ירדפום כל הימים.

9'02

התכנסות כללית

הננו להודיע לכלל אנ"ש חסידי צאנז בארה"ק
כי לראשונה יתקיים בעזהשי"ת

מעמד התכנסות היסטורית לכלל אנ"ש יחדיו

לחיזוק וביצור המשך השמירה מנסיון כלי הטכנולוגיה

ההתכנסות ההיסטורית הגדולה
תתקיים בעז"ה ביום שני פרשת משפטים כ"ו שבט הבעל"ט
בקרית מלך רב
בראשות כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

פראים מאיזי יצ"א
1122021 הקולזיז אי"ה

